PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XX. Št. 86 (5769) | TRST, petek 10. aprila 1964

SPORAZUM O ODVZEMU NEKATERIH POSLOV FEDERCONSORZI

Poslanci odobrili vladne ukrepe Saragat se vrne danes v Rim

Vodstva KPI, PSI in PSDI so razpravljala o sporu med KP SZ in KP Kitajske ter o nedavni stavki javnih nameščencev Kongres KD bo v Rimu od 27. do 30. junija - Danes seja vlade

RIM, 9. — Zunanji minister Saragat je zaključil svoj uradni obisk v Iranu. Danes ga je sprejel šah Reza Pahlevi, ki ga je zadržal na kosilu, nato je govoril na televiziji, končno pa je imel še tiskovno konferenco. V skupnem sporočilu o razgovorih se poudarja med drugim, da obe državi gledata na enak način na vprašanja miru, da se obe zavzemata za mednarodno pomirjenje, ob spoštovanju svobode in neodvisnosti vseh držav. Kar zadeva morebitne spore, ki bi utegnili nastati na področjih, kjer sta obe državi neposredno zainteresirani, kakor sicer tudi drugod na svetu, sta obe državi mnenja, da je treba poiskati miroljubno rešitev teh sporov z uveljavljenjem načel OZN.

Kar zadeva sodelovanje med obema državama na tehničnem področju, bo posebna tehnična komisija proučila v celoti razsiritev sedanjega sodelovanja. Ugotovili so, da so odnosi med Italijo in Iranom zadovoljivi z vseh plati, ker temeljijo na tradicionalnem prijateljstvu med obema državama.

Saragat in drugi člani italijanske delegacije bodo odpotovali z letalom jutri ob 7,35 in bodo prispeli v Rim ob 11,55.

Po sinočnjem zaključku splošne razprave o vladnih ukrepih proti gospodarski konjunkturi, je spregovoril finančni minister Tremelloni, nato pa je poslanska zbornica odobrila vse tri ukrepe.

V senatu pa so nadaljevali in zaključili splošno razpravo o zakonskem osnutku, s katerim se sklad blagajne za razvoj juga poviša od 18 na 200 milijard za finančno leto 1964-65, po govoru ministra Pastoreja pa je senat odobril osnutek.

Jutri bo seja ministrskega sveta, na kateri bodo odobrili ustanovitev državnega podjetja, ki bo vršilo vse tiste posle za račun države, ki jih je do sedaj opravljala Federconsorzi. Tako so sklenili na današnjem sestanku, ki so se ga udeležili predsednik vlade Moro, podpredsednik vlade Nenni, ministri Piccioni, Reale, Giolitti, Colombo in Ferrari Aggradi. Po sestanku je minister Colombo potrdil novinarjem Nennijevo izjavo, da so zaključili proučitev tega vprašanja, in dodal, da so ostale le še nekatere podrobnosti, ki jih bodo rešili jutri.

Danes so zasedala vodstva PSDI, PSI, KPI in glavni odbor KD. Vodstvo PSDI je proučilo vprašanje ideološkega spora med KP SZ in Kitajske in vprašanje javnih nameščencev po stavki, ki jo je proglasila CGIL Vodstvo PSDI, obsoja to stavko in zatrjuje, da je CGIL hotela s to stavko «podpreti ofenzivo KPI proti vladi levega centra in proti politiki valutne stabilizacije, načrtovanja in demokratičnih reform v interesu delavskega razreda».

Na seji vodstva PSI pa je tajnik De Martino poročal o raznih aktualnih političnih vprašanjih in sicer o rokih uresničenja vladnega programa, o gospodarskem stanju in stavkovnem gibanju, vštevši stavkovno gibanje javnih nameščencev in o krizi mednarodnega komunističnega gibanja po zaostritvi odnosov med SZ in Kitajsko. De Martino je poudaril, da morajo koalicijske stranke storiti vse, kar je potrebno, da bi parlament naglo proučil in odobril zakone, ki jih je vlada že pripravila, zlasti zakon o reformi zemljiških pogodb, in to še pred poletjem, da bi se spolovinarji in koloni mogli okoristiti z njim že letos. Kar pa zadeva krizo komunističnega gibanja pa je dejal, da teze Hruščova, «ne glede na polemična pretiravanja in splošno sodbo o sistemu in političnih metodah komunističnih režimov, po mnenju socialistov stvarno pospešujejo stvar mednarodnega pomirjenja in koeksistence z zahodom, medtem ko bi ta koeksistenca bila kompromitirana, če bi prevladale ali če bi kakorkoli podpirali kitajska stališča. Huda napaka bi bila — je dodal De Martino — če bi izostala povsem jasna in odločna obsodba teh stališč in če bi smatrali, da je možno posredovanje med temi nespravljivimi stališči, kakor je to moč zaslediti v zadnjih stališčih KPI». Po seji pa je Mosca v razgovoru z novinarji dejal med drugim, da socialisti dajejo v celoti negativno sodbo o nedavni stavki javnih nameščencev in da so jo kritizirali tudi v izvršnem odboru CGIL. Mosca je hkrati poudaril potrebo po proučitvi poslabšanja sindikalne linije CGIL v teh zadnjih mesecih. Cinileljev, ki so prispevali k temu poslabšanju je po njegovem mnenju več in so pretežno političnega značaja, med temi secesija socialistične levice.

Na seji vodstva KPI, ki se je je udeležil tudi Togliatti, pa je Alicata poročal o stanju mednarodnega komunističnega gibanja, zlasti v zvezi z dogodki teh zadnjih dni, nato pa so obravnavali vprašanja, ki so povezana z uveljavljenjem sklepov nedavne organizacijske konference. Seja se bo nadaljevala jutri. Na vprašanje novinarjev, ki so želeli izvedeti, ali je kaj novega v stališču KPI glede spora med SZ in Kitajsko, je Terracini dejal, da ne vidi čemu bi bilo nekaj novega v tako kratkem razdobju od članka Alicate v «l'Unità»; v ostalem pa bo to stvar poglobil centralni odbor. Vsekakor pa — je zaključil Terracini — je to vprašanje že pojasnil, razen članka Alicate, tudi intervju Togliattija v «Zuercher Zeitung» in članek Togliattija v prihodnji številki 'Rinascita'».

Glavni odbor KD je odobril predlog vodstva stranke, da bo kongres stranke v Rimu (datum je bil že določen: od 27. do 30. junija), hkrati pa je odobril tudi geslo kongresa: «KD za razvoj italijanske družbe, za moderno demokratično državo» in dnevni red kongresa, ki predvideva poročilo tajnika stranke, obrazložitev resolucij, izvolitev novega glavnega odbora in razno. Glavni odbor je hkrati odobril proporcionalni sistem za izvolitev glavnega odbora.

Znotraj KD imamo sedaj le štiri struje: novo levico (zveza med sindikalisti in 'bazo'), prijatelje «Nuove Cronache» (fanfanijevci, «impegno demokratico» (zveza med 'dorotejci' in 'morotejci', ki podpira politiko levega centra) in «centrismo popolare» Scelbe, ki sicer nasprotuje tej politiki, vendar pa podpira vlado iz strankarske discipline.

AFERA V VIŠJEM ZAVODU ZA ZDRAVSTVO

Objavljena obtožnica proti prof. Marotti Poneverbe gredo v več sto milijonov lir

Marotta, Domenicucci in Giacomello so obtoženi številnih poneverb javnega denarja in njih prikrivanja z lažnimi dokumenti

RIM, 9. — Namestnik državnega pravdnika je danes zasliševal v zaporu dve uri prof. Marotto in dr. Domenicuccija, ki sta bila včeraj aretirana. Jutri zjutraj bo nadaljeval zaslišavanje.

Danes so objavili tudi obtožnico. Prof. Marotta in dr. Domenicucci sta obtožena trajnega poneverjanja javnega denarja in številnih drugih nerednosti.

Obtožnica pravi, da je prof. Marotta v času od 25. julija 1935 do 29. julija 1961, ko je bil ravnatelj višjega zavoda za zdravstvo, določal občutne zneske denarja v korist visokih članov znanstvenega odbora, številnih uslužbencev in številnih drugih oseb, ki niso imele nič opraviti z upravo zavoda. Visokim članom znanstvenega odbora tega zavoda je dodelil znesek nad štiri milijone lir, češ da so bili od leta 1956 do 1960 navzoč pri več sto sejah, ki pa jih nikoli ni bilo. Dalje je prof. Marotta določil nekatere štipendije namesto pravih delovnih pogodb, zato da je lahko po svoji volji nameščal osebje za raziskovanja v laboratorijih in jih plačeval z zneski, ki jih je določil za štipendije. Te štipendije je uporabil za namestitev dveh uradnic, ki sta sorodnici visokih funkcionarjev zavoda. Tema dvema je izplačal od 1. januarja 1959 do 31. oktobra 1961: prvi 1.080.000 lir, drugi pa 1.896.000 lir za povsem druge stvari kakor je bil smoter štipendij. Šestega februarja 1961 je z izgovorom štipendije za «proučevanje vprašanj tehnike in gradbeništva za bolnišnice» izplačal znesek 2.688.000 lir arhitektu Allegru Camilu, ki je tast načelnika upravne službe v tem zavodu. Ta je napravil samo načrte za povečanje zavoda. Dalje je izplačal nad enajst milijonov za štipendije osebam, ki so sorodniki ali prijatelji visokih funkcionarjev nadzorstvene uprave, ali pa političnim osebnostim, ki niso izpolnile obveznosti, ki bi izhajale iz teh koncesij. Od 12. oktobra 1956 do 13. julija 1960 je v obliki štipendij dodelil 2.825.000 lir znanim osebnostim na znanstvenem in političnem področju, ki so zahtevale prispevke za privatna potovanja v tujino ali za tisk raznih del.

Od julija 1957 do junija 1961 je izplačal skupen znesek 66.846.464 lir številnim, skoraj vedno uglednim osebam, ki nimajo nič opraviti z zavodom, z izgovorom sodelovanja in znanstvenih nasvetov.

Marotta je dalje obtožen trajnih potvorb, ker je z namenom, da prikrije poneverbe z javnim denarjem, naročal načelniku upravne službe zavoda, naj v nasprotju z resnico potrdi, in pogostoma je sam osebno potrdil, da so bili na sejah člani znanstvenega odbora, ter da so točno izpolnili delovne obveznosti, ki so jih prevzeli, kakor so določale štipendije, ki jim jih je izplačeval.

Prof. Marotta je obtožen tudi drugih poneverb z javnim denarjem, ker je določal znatne zneske denarja zavoda v obliki prispevkov javnim in privatnim ustanovam; v mnogih od teh je bil osebno zainteresiran. Te ustanove niso napravile nobenega dela za zavod. Dalje je določal zneske za nakup daril uslužbencem in drugim osebam. Tako je od 21. julija do 31. avgusta 1961 določil 15.300.000 lir za akademijo «Dei Quaranta», kjer je bil glavni tajnik. Od 7. oktobra 1953 do 30. junija 1955 je dodelil ravnatelju zdravniškega biltena «Argo» znesek 1.800.000 lir. Od 22. julija 1950 do 25. julija 1961 je dal izplačati 18.730.000 lir družbi «Società Chimica Italiana» in družbi «Annali di chimica», kjer je bil ravnatelj. V letih 1960-61 je z 1.523.070 lirami kupil 1136 spominskih kolajn, ki jih je v škatlicah daroval nameščencem in drugim osebam. Kupil je za 840.000 lir 300 usnjenih zavojev, ki jih je daroval nameščencem na prvem simpoziju «za dejavnost državnih zavodov pri raziskovanju in zaščiti javnega zdravja». V letih 1958 in 1959 je kupil za 512.000 lir 32.000 voščilnih kartončkov in razglednic in znesek je dal registrirati kot izdatek za uradne tiskovine.

Obtožen je tudi, da je ustanovil razne tako imenovane centre za raziskovanje in se jih je poslževal, da jim je nakazoval zneske in imetje zavoda ter je zatem uporabil zneske ali izkupiček iz prodaje imetja v svojo korist ali v korist drugih. Obtožnica podrobno našteva zneske, ki jih je na ta način poneveril, in ki znašajo skupno 60.183.632 lir. Od februarja 1956 do 29. julija 1961 je nakazal enemu od teh zavodov skupen znesek 57.534.450 lir, od katerih sta nad 55 milijonov nakazali ministrstvo za kmetijstvo in Svetovna organizacija za zdravstvo. Večino tega zneska, in sicer nad 39 milijonov lir, je uporabil za izplačilo visokih nagrad nekaterim nameščencem zavoda. Od 17. decembra 1957 do 24. junija 1961, pa je enemu od omenjenih zavodov nakazal 33.146.000 lir. Večino tega zneska, in sicer 28 milijonov lir je uporabil za visoke nagrade nekaterim nameščencem zavoda. Od leta 1951 do 28. septembra 1963 je dodelil «Ustanovi Paterno» 132.967.163 lir za študije in raziskovanja, ki pa so bila izvršena v laboratorijih zavoda, in je nad 86 milijonov lir dejansko izplačal nekaterim nameščencem zavoda.

Dalje je Marotta obtožen trajne poneverbe javnega denarja, s tem da je kot ravnatelj omenjenega zavoda sklenil številne pogodbe pri čemer je prekršil upravne in knjigovodstvene določbe in je uporabil velike zneske v drugačne namene, kakor so bili namenjeni po zakonu, in jih je izplačal podjetjem, s katerimi je sklenil dozdevne pogodbe. Pri tem je sklenil več pogodb, da se je izognil rednemu postopku, in nadzorstvu ki sta potrebna za take operacije, če gre za višje zneske. Na ta način je uporabil skupno nad 131 milijonov lir.

Poleg tega je prof. Marotta, da bi prikril svoje poneverbe, lažne zatrjeval v poročilih, ki jih je dejal upravnemu svetu zavoda, da je šlo za dobavo raznega materiala za laboratorijske poskuse.

Italo Domenicucci pa je obtožen sodelovanja pri prestopkih, katerih je obtožen prof. Marotta, ker je kot načelnik upravne službe v zavodu sodeloval pri izvedbi omenjenih prestopkov. Pri tem je imel tudi sam korist, ker je v raznih presledkih dobil po prej omenjenih zavodih nad 18 milijonov lir.

Prof. Giordano Giacomello, ki je sedaj ravnatelj višjega zavoda za zdravstvo, je tudi obtožen raznih poneverb, ker je nadaljeval prejšnji način upravljanja, ki ga je bil uvedel prof. Marotta, ter je določil znatne zneske v korist članov znanstvenega odbora, številnim nameščencem in številnim, skoraj vedno uglednim osebnostim, ki niso imele nič opraviti z upravo zavoda. Poleg tega je prav tako kakor prof. Marotta, izdajal lažna potrdila, da so razni člani znanstvenega odbora prisostvovali sejam, ter da so točno izpolnili prevzete obveznosti, za kar jim je potem izplačal večje zneske. Prav tako je nakazoval večje zneske raznim zavodom in ustanovam v namene, ki nimajo nič opraviti z zavodom za zdravstvo. Vse to se je nadaljevalo po istih kriterijih, ki jih je bil uvedel prof. Marotta, ki je bil medtem upokojen. Gre za skupen znesek, ki presega 140 milijonov lir.

Obtožnica pravi na koncu, da je preiskava ugotovila krivdo, ter je zaradi resnosti in ponavljanja raznih dejanj potrebna aretacija obtožencev Marotte in Domenicuccija.

VČERAJ V LJUBLJANI

Redna skupščina Zveze sindikatov Slovenije

Poročilo predsednika Franca Popita

LJUBLJANA, 9. — V Ljubljani se je začela danes 6. redna skupščina republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije. Na otvoritvenem delu konference so bili navzoči tudi predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović, tajnik CK Slovenije Miha Marinko, predsednica glavnega odbora Socialistične zveze Vida Tomšič in zastopniki republiških zvez sindikatov Crne gore, Hrvaške, Makedonije in Srbije.

V referatu o neposrednih nalogah sindikata, ki ga je podal predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Franc Popit, je poudarjena potreba izpopolnjevanja sistema razdelitve dohodka na način, ki bi v večji meri prispeval k dvigu življenjskega standarda, široka mobilizacija delovnih kolektivov in vseh družbenih organov pri reševanju gospodarskih vprašanj. Ker so občine vedno bolj odgovorne za razvoj področij, ki so neposredno vezana na standard delovnih ljudi, je potrebno posvetiti ustrezno pozornost materialnemu položaju samih občin. Dosledno bi se morali uveljavljati takšni sistemi razdelitve dohodka komun, ki bi bili v skladu z ustavnim načelom: da je oseben dohodek odvisen od gospodarske moči in gibanja produktivnosti delovnih ljudi na njenem področju.

V analizi Zveze sindikatov Jugoslavije o dosedanjem mednarodnem sindikalnem sodelovanju in o nekaterih družbeno-gospodarskih gibanjih na svetu se ugotavlja, da sindikati delujejo danes v pogojih popuščanja napetosti in izboljšanja mednarodnih odnosov. Popuščanju napetosti se najbolj odločno upirajo pobudniki preventivne vojne v ZDA ter zahodnonemški revanšisti in militaristi. Konservativne sile v sindikalnih gibanjih nekaterih kapitalističnih držav, ki skušajo vsiliti drugim gibanjem svoja stališča in sisteme, olajšujejo vmešavanje reakcionarnih sil v notranje zadeve posameznih narodov in slabijo odpor delavskega razreda. Napredna delavska gibanja se upirajo taki politiki in praksi, ki je v nasprotju s politiko miroljubne koeksistence, prav tako kot se upirajo dogmatičnim stališčem, ki v praksi odbijajo načela koeksistence.

Delavski razred Zveze sindikatov Jugoslavije in njeno sindikalno gibanje vidita v aktivni miroljubni koeksistenci najugodnejši pogoj za uspešno borbo proti imperializmu, za dosledno odstranitev ostankov kolonializma in za razmah osvobodilnih gibanj. Jugoslovanski sindikati se zavzemajo za enotnost svetovnega sindikalnega gibanja ne glede na ideološko usmeritev. Uspeh zbliževanja sindikalnih gibanj in raznih ideoloških usmeritev pa, ugotavlja Zveza sindikatov Jugoslavije, ovirajo po eni strani ostanki ideoloških ekskluzivnosti na liniji antikomunizma, po drugi strani pa pojavi psevdorevolucionarnih dogmatskih in sektaških tendenc v mednarodnem gibanju. Ugotavljanje teh škodljivih tendenc je po mnenju centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije glavna naloga vseh sindikalnih organizacij na svetu. Jugoslovanski sindikati sodijo, da je za nadaljnje zbližanje sindikalnih gibanj potrebno spoštovanje enakopravnosti in samostojnost reševanja lastnih vprašanj in nevmešavanje v notranje zadeve drugih gibanj.

stvu podpredsednika zveznega izvršnega sveta Borisa Kraigherja, predsednika izvršnega sveta Hrvaške Mike Spiljka in načelnika uprave državnega tajništva za zunanje zadeve Soldatića iz Zagreba na Brione. Neposredno po svojem prihodu je začel v Beli vili razgovore s predsednikom Titom. Domneva se, da sta Tito in Williams v razgovorih izmenjala poglede o vrsti aktualnih mednarodnih vprašanj, posebno o vprašanjih, ki se neposredno tičejo miru, uveljavljanja politike miroljubne koeksistence in mednarodnih gospodarskih odnosov. Predsednika sta proučila perspektive jugoslovansko-trinidadskih odnosov in sta, po informacijah iz dobro obveščenih krogov, izrazila pripravljenost svojih vlad, da delujeta za razvoj dvostranskih prijateljskih odnosov.

Po dopoldanskih razgovorih je predsednik Tito priredil v čast svojim gostom kosilo, katerega sta se udeležila minister Lionell in veleposlanik Clark, a z jugoslovanske strani Boris Kraigher, Mika Spiljak, Bogdan Crnobrnja in Sloven Smodlaka ter zastopniki mestnih in okrajnih oblasti Pulja. Med kosilom sta Tito in Williams izmenjala zdravici. Po kosilu se je predsednik Tito s svojim gostom odpeljal na otok Vanga. Pričakuje se, da bodo najkasneje jutri, ob odhodu Williamsa iz Jugoslavije objavili skupno sporočilo o razgovorih.

TRINIDAD - SFRJ

E. Williams pri Titu

BEOGRAD, 9. — Predsednik vlade Trinidada in Tobaga dr. Williams je prispel danes v sprem-

Hruščov zaključil svoj obisk na Madžarskem Danes bo objavljeno uradno sporočilo

V svojem govoru v športni palači je Hruščov ponovno obsodil ravnanje Kitajcev in pozival na enotnost komunističnega gibanja - Gomulka pride v kratkem v Moskvo

BUDIMPEŠTA, 9. — Predsednik sovjetske vlade Hruščov je zaključil nocoj svoj obisk na Madžarskem z govorom pred veliko množico v športni palači. Nocoj se je udeležil sprejema na sovjetskem poslaništvu. Za jutri zjutraj so bili časnikarji povabljeni na tiskovno konferenco predstavnika madžarske vlade, ki bo pred odhodom sovjetske delegacije.

Končno sporočilo o razgovorih bo objavljeno verjetno jutri zvečer. Madžarska agencija MTI je objavila danes samo zelo zgoščen izvleček sporočila.

Sporočilo pravi, da so razgovori «potekali v duhu prijateljstva in bratstva ter so se nanašali na nekatera vprašanja, ki se tičejo razvoja sodelovanja med ljudstvom obeh držav in med obema vladama ter na vprašanja mednarodnega položaja».

Sporočilo dodaja, da sta si delegaciji izmenjali mnenje o okrepitvi enotnosti svetovnega socialističnega sistema in svetovnega komunističnega gibanja, ki mora temeljiti na načelih marksizma in leninizma. Govorili so tudi o vprašanjih, ki se tičejo borbe delavskega razreda in narodov, ki se borijo za svobodo. Poročilo dodaja, da so razgovori pokazali popolno enakost pogledov obeh strani na vprašanja, ki so jih obravnavali.

V svojem govoru je Hruščov dolgo govorilo sporu s Kitajsko. Pri tem je omenil, da je Sovjetska zveza imela mnogo potrpljenja in da je storila vse mogoče, da se v družini vzpostavi mir, toda spričo ravnanja kitajskih voditeljev ni bilo moč več čakati na odgovor. Hruščov je pripomnil: «Želo dobro je rekel Lenin, ko je trdil, da tisto, kar gre preveč na levo, se konča na desni. Kitajski voditelji so se sedaj srečali z imperialisti. Njihovo obrekovanje je prevzelo mesto obrekovanj imperialistov, in nasprotniki komunizma so seveda s tem zelo zadovoljni. Kitajci so podlo izdali mednarodno delavsko gibanje in ga spravili v nevaren položaj. Tudi oni so se postavili na rasistično stališče, niso štedili z obtožbami proti Sovjetski zvezi in proti voditeljem Sovjetske zveze. Vendar pa mislim, da bomo zmagali to bitko, kar naša politika, je, zagotoviti mir na svetu.

Kitajski voditelji, je nadaljeval Hruščov, se nezavestno igrajo z usodo miru. Atomsko vojno označujejo za tigra iz lepenke, obupno branijo odklone stalinizma in opravičujejo celo zločine, ki so se zgodili v Sovjetski zvezi v času kulta osebnosti. Popolnoma so zapustili marksistično ideologijo.»

Kar se tiče spora s Kitajsko, je Hruščov v glavnem ponovil argumente, ki jih vsebuje nedavno objavljeno poročilo Suslova.

Zatem je govoril o tekmovanju s kapitalističnimi državami in je poudaril, da so si socialistične države ustvarile gospodarsko in obrambno moč, ki jim omogoča, da diskutirajo s kapitalisti o vprašanjih miru. «Mislite si, je nadaljeval govornik, da ne bi imeli atomske bombe in močnih izstrelkov, ki jih imamo. Govoriti o miroljubnem sožitju bi bilo nemogoče z imperialisti; smejali bi se nam in bi nas vrgli ob tla. To bi bila njihova ideja o miroljubnem sožitju.»

Hruščov je dalje izjavil, da so stališča Sovjetske zveze in Madžarske enaka o vseh vprašanjih, ki so jih obravnavali in ki se odražajo v skupnem sporočilu, ki so ga podpisali popoldne v parlamentu.

Hruščov je v svojem govoru tudi pozval vse socialistične države, naj ne opustijo politike miroljubnega sožitja. Poudaril je nujnost gospodarskega sodelovanja med socialističnimi državami, s tem da se proizvodnja v teh državah spopolnjuje. Vse to sodelovanje pa mora potekati ob popolnem spoštovanju suverenosti držav na podlagi proletarskega internacionalizma.

Dalje je Hruščov poudaril, da je treba odstraniti dediščino neprijetne pretekłosti ter biti solidarni. Pri tem je poudaril, da bo Sovjetska zveza premagala nekatere gospodarske težave, tako da bodo zaman zlobni računi imperialistov. Dodal je: «Zemljevid spreminja barvo in vsak dan se nove države pridružujejo socialističnemu taboru.»

Pred Hruščovom je govoril Janoš Kadar, ki je ponovno omenil borbo sovjetskega ljudstva ob strani madžarskega ljudstva za osvoboditev Madžarske.

Agencija Tass je danes popoldne javila, da bo na vabilo centralnega komiteja KP SZ prišla v kratkem na uraden obisk v Moskvo delegacija poljske vlade in poljske delavske stranke pod vodstvom Gomulke. V delegaciji bo tudi predsednik poljske vlade Cyrankiewicz.

Poljska delavska stranka je objavila danes v svojem glasilu izjavo, v kateri podpira stališča Sovjetske zveze v sporu s Kitajsko. Med drugim je v izjavi rečeno, da je zgodovinsko važen smoter postaviti enotnost mednarodnega komunističnega gibanja na trajno podlago. Izjava nadaljuje: «Potrebno je s posvetovanji z drugimi partijami pripraviti norme za postopek, ki naj zajamčijo enotnost akcije in solidarnost o vprašanjih, ki so odločilna za celotno gibanje, toda s tem, da se v celoti spoštuje enakost in neodvisnost vseh partij in socialističnih držav.» Zatem pravi izjava, da je poročilo Suslova o ideološkem sporu s Kitajsko «dokument velike važnosti».

Zatem pravi izjava, da se kitajski voditelji niso ozirali na pozive sovjetske in poljske komunistične stranke in drugih strank za prenehanje polemike. Dalje je rečeno v izjavi, da je poljska komunistična stranka večkrat kritizirala linijo KP Kitajske in izrekla solidarnost s stališčem KP SZ in s sovjetsko zunanjo politiko in da se ta solidarnost sedaj še z večjo odločnostjo poudarja.

Hruščov obišče Ciper?

NIKOZIA, 9. — Ciprski list v angleškem jeziku «Cyprus Mail» piše, da bo Hruščov verjetno obiskal prihodnji mesec Ciper, ko bo zaključil svoj obisk v ZAR. List pripominja, da novica ni še uradno potrjena, da pa se v kratkem pričakuje vabilo Hruščovu.

Pompidou zaključil razgovore v Tokiu

TOKIO, 9. — Ob zaključku razgovorov, ki sta jih imela v Tokiu predsednik francoske vlade Pompidou in zunanji minister de Murville, so objavili skupno poročilo, ki poudarja, da so razgovori omogočili nadaljevanje rednih posvetovanj, ki sta jih bili določili obe vladi. Med razgovori so govorili o politiki do Kitajske, o položaju v jugovzhodni Aziji, o evropskih vprašanjih in o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Govorili so tudi o stališču obeh vlad do velikih mednarodnih gospodarskih vprašanj in še posebej o sedanji konferenci o trgovini in razvoju, ter o bližnjih pogajanjih v okviru GATT.

De Murville je v razgovoru z japonskim zunanjim ministrom izjavil, da Francija podpira sprejem Kitajske v OZN, toda ne misli dati pobude v tem smislu. Predsednik vlade Pompidou pa je na tiskovni konferenci izjavil, da je postalo za Francijo nujno priznati pekinško vlado in navezati z njo stike, ker vodi ta sedaj samostojno politiko, in Francija želi podrobno slediti tej politiki, zlasti v jugovzhodni Aziji. Pompidou je ponovil francosko stališče glede Vietnama. Izjavil je dalje, da bo Francija ostala zvesta atlantskemu zavezništvu in da ne bo priznala Vzhodne Nemčije, češ da ta država «ni realnost».

OB ZAKLJUČKU PRVE FAZE KONFERENCE O TRGOVINI

Predsednik Kajsuni optimist glede uspeha konference

V zaključnem govoru je Kajsuni obrazložil razloge za svoj optimizem

ŽENEVA, 9. — Predsednik konference o trgovini in razvoju Kajsuni je ob zaključku splošne debate danes izjavil, da se je pokazala v prvih trinajstih dneh splošne debate široka podlaga sporazuma in da vse dopušča upanje v pozitiven zaključek konference.

Kajsuni je optimist, ker je po njegovem mnenju konferenca pokazala predvsem, da je mogoče določiti plodno sodelovanje med razvijajočimi se deželami in industrializiranimi deželami.

Zatem je predsednik naštel prve zaključke, ki izhajajo iz debate: 1. Soglasno priznanje problemov razvijajočih se držav in torej važnost in upravičenosti konference. 2. Manj razvite dežele so priznale, da je rešitev njihovih problemov odvisna tudi od naporov, da se s primernim načrtovanjem ter z uravnovešeno finančno in davčno politiko izboljša trgovina in razvoj. 3. Soglasno priznanje resnosti vprašanja trgovinskih primanjkljajev, ki bremenijo razvijajoče se dežele. 4. Nujnost, da se najdejo sredstva za odpravo teh primanjkljajev. 5. Nujnost revizije politike finančne podpore razvijajočim se deželam.

Zatem je Kajsuni izjavil, da je njegovo osebno mnenje, da je sovjetski ukrep za ukinitev vseh carin na proizvode iz manj razvitih dežel omejene važnosti, ker carinski činitelj v državnih gospodarstvih nima velike vrednosti. Na vsak način so pobude tako iz vzhodnih industrializiranih držav spodbudne, posebno pa dejstvo, da se zdi, da so zahodne države sedaj pripravljene sprejeti tezo o preferencah brez reciprocitete.

Glede sovjetskega predloga o ustanovitvi nove mednarodne organizacije za trgovino je Kajsuni izjavil, da je naklonjen kompromisni rešitvi. Ohranila naj bi se GATT, ki bi se izboljšala in razširila ter bi imela nalogo proučevati samo carinska vprašanja. Poleg tega pa bi ustanovili koordinacijski odbor, ki bi obravnaval tako carinska vprašanja, kakor vprašanja trgovine in razvoja.

CGIL napovedala novo stavko železničarjev

RIM, 9. — Centralni komite sindikata železničarjev, včlanjen v CGIL je sklenil razglasiti novo vsedržavno 24-urno stavko železničarjev, in sicer še ta mesec.

V dokumentu, ki so ga odobrili ob zaključku zasedanja centralnega komiteja, se ugotavlja, da je bilo potrebno odločiti se za stavko zaradi negativnega stališča vlade do zakonitih zahtev delavcev, in pooblašča vsedržavno tajništvo, da določi datum stavke.

Centralni komite ponavlja, da so predlogi vlade nesprejemljivi, ki pa sta jih v celoti sprejeli sindikalni organizaciji CISL in UIL, kajti po mnenju CGIL pomenijo ti predlogi dejansko blokado sedanjih plač do leta 1967, prve konkretne koristi glede penzij pa bi se čutile šele julija 1965.

«Dejstvo je, dodaja dokument, da 360 milijard, ki jih je določila vlada za triletje 1964-66, omogoča samo poenotenje že dobljenih plač; to pomeni za železničarje, ki so nedavno stopili v službo, ali ki imajo malo let službe, da ne bodo imeli nobenega izboljšanja, medtem ko je za železničarje z normalno službo povišanje omejeno samo v zvezi s starostno lestvico, t. j. na nekaj tisoč lir. V teh pogojih ponavlja centralni komite nujnost nadaljevanja razčlenjene borbe z bližnjim smotrom, da se doseže reforma železniške uprave in preureditev plač, o čemer se je že razpravljalo z železniško upravo. Tajništvi CISL in UIL sta javili, da se ne bosta pridružili stavki CGIL.

Za 13. in 14. aprila pa je bila sklicana seja vsedržavnega vodstva zveze državnih uslužbencev CGIL v zvezi s sedanjim sporom.

DANES

Včeraj je bila v Ženevi po trinajstih dneh zasedanja zaključena splošna debata na konferenci o trgovini in razvoju. Predsednik konference je ob tej priliki naštel naslednjih pet zaključkov debate: 1. Soglasno priznanje problemov razvijajočih se držav, kar pomeni priznanje važnosti in upravičenosti konference. 2. Manj razvite dežele so priznale, da je rešitev njihovih vprašanj odvisna od naporov, da se s primernim načrtovanjem in z uravnovešeno finančno in davčno politiko izboljša trgovina in razvoj. 3. Soglasno priznanje resnosti vprašanja trgovinskih primanjkljajev, ki bremenijo dežele v razvoju. 4. Nujnost, da se najdejo sredstva za odpravo teh primanjkljajev. 5. Nujnost revizije politike finančne podpore deželam v razvoju. — Glede sovjetskega predloga o ustanovitvi nove mednarodne organizacije za trgovino je predsednik predlagal kompromisno rešitev: ohranila naj bi se GATT, ki bi se izboljšala in razširila ter bi imela nalogo proučevati samo carinska vprašanja, poleg tega pa bi ustanovili koordinacijski odbor, ki bi poleg carinskih vprašanj obravnaval tudi vprašanja trgovine in razvoja.

Tudi ženevska razorožitvena konferenca je nadaljevala obravnavo različnih vprašanj, pri čemer je delegat ZAR obrazložil svoj predlog o preprečenju ustanovitve večstranske jedrske sile, ameriški delegat pa je podrobno govoril o skrčenju vojaških proračunov, na kar mu je sovjetski delegat odgovoril, da ameriško nasprotovanje načrtu SZ prikriva le željo, da bi prodrli do sovjetskih vojaških tajnosti.

V Londonu so se končno le odločili in uradno sporočili, da bodo v Angliji splošne volitve jeseni. Zaradi tega je neki laburistični voditelj dejal: «Odslej bomo imeli vlado brez avtoritete.» Neki liberalni voditelj pa je dejal, da se konservativci zavedajo, da bi neizbežno zgubili, če bi bile volitve v juniju.

Z daljšim govorom je Hruščov včeraj zaključil svoj desetdnevni uradni obisk na Madžarskem in ponovno obravnaval spor s Kitajsko ter med drugim izjavil, da je moč «govoriti o miroljubnem sožitju z imperialisti samo zato, ker imamo atomske bombe in močne izstrelke, kajti v nasprotnem primeru bi nas oni vrgli ob tla in bi se nam smejali.» V kratkem bo prišla na uraden obisk v Moskvo delegacija poljske vlade in partije pod vodstvom Gomulke. KP Poljske pa je objavila izjavo, v kateri je rečeno, da sedaj še z večjo odločnostjo poudarja v sporu s KP Kitajske svojo solidarnost s stališčem KP ZSSR.

V Rimu so včeraj objavili obtožnico proti aretiranima ravnatelju in načelniku upravnega urada višjega zavoda za zdravstvo: obtožena sta poneverb več sto milijonov lir. Tudi sedanji ravnatelj zavoda je obtožen raznih poneverb, ki presegajo 140 milijonov lir.

Jeseni volitve v Angliji

LONDON, 9. — Danes so uradno javili, da bodo v Angliji splošne volitve jeseni. Uradno sporočilo pravi, da je predsednik vlade mnenja v zvezi s sedanjimi negotovostmi glede datuma volitev, da je pravično obvestiti deželo, da je sklenil, da ne bo zahteval od kraljice, naj razpusti parlament pred jesenjo.

Laburistični voditelj George Brown je s tem v zvezi izjavil: «Slabše kakor tako ni moglo biti. Odslej bomo imeli vlado brez avtoritete. Sir Alec obupno čaka, da bi se kaj zgodilo.»

Liberalni voditelj Jo Grimond pa je izjavil: «Ta odločitev pomeni, da se konservativci zavedajo, da bi neizbežno zgubili, če bi volitve bile junija. Upamo, da bo vlada uporabila mesece, ki še ostanejo, za konstruktivno politiko in ne za svojo politično igro.»

Davi so se začele volitve za izvolitev sto članov sveta «velikega Londona». To področje zajema ves London, velik del grofije Middlesex in del grofij Essex, Kent in Surrey. Važnost teh volitev je v tem, da so skoraj vsi kandidati politične osebnosti. Zaradi tega bodo volitve, po mnenju večine volivcev, imele političen pomen. Danes so volitve tudi za 21 občinskih svetov.

BRASILIA, 9. — Zvezni kongres bo imel v soboto ob 15. uri po srednjeevropskem času sejo, na kateri bo izvolil predsednika in podpredsednika republike. Verjetno bo izvoljen kandidat desnice general Humberto Castelo Branco.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 13.3, najnižja 6.4, ob 19. uri 11.3; vlage 55 odst., zračni tlak 1019.9 stalen, veter 5 km zahodnik, nebo 4 desetine pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 12 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 19. aprila
Marko
Sonce vzide ob 5.29 in zatone ob 18.45. Dolžina dneva 13.16. Luna vzide ob 4.55 in zatone ob 16.12
Jutri, SOBOTA, 11. aprila
Filip

SPRAVLJIVI PREDLOGI SINDIKATOV

Od odgovora ravnateljstva Felszegy je odvisna rešitev ostrega spora

Delavci se vrnejo danes na delo, medtem ko bodo delavce, ki so jih nameravali suspendirati, poslali en dan na dopust - Dolgotrajna pogajanja na uradu za delo in povorka delavcev - Vprašanje sen. Vidalija in solidarnost KPI

Spor v ladjedelnici Felszegy je bil tudi včeraj v ospredju vsega dogajanja. Zjutraj so prišli delavci iz Milj in šli v povorki po mestnih ulicah ter glasno protestirali in žvižgali. Na čelu povorke pa so nosili transparente, na katere so napisali svoje zahteve. Ko so prišli na Trg Unità je šla delegacija delavcev na vladni generalni komisariat, kjer jo je sprejel podprefekt Molinari, kateremu so pojasnili svoje stališče in zahteve. Dr. Molinari jim je zagotovil, da bo vladni generalni komisar dr. Mazza posredoval za ugodno rešitev spora. Nato so delavci odšli pred Urad za delo, kjer so se ob 11. uri pričela pogajanja. Novo Delavsko zbornico in FIOM so zastopali tajnik Calabria oziroma tajnik Burlo in drugi člani tajništva, Delavsko zbornico Novelli in Fabbricci, podjetje pa inž. Giacomelli, ravnatelj Bencina in še en član upravnega sveta. Na opoldanskih pogajanjih so se funkcionarji urada za delo razgovarjali ločeno s predstavniki delavcev in delodajalcev ter ni bil dosežen noben sporazum.

Predstavniki delavcev in delodajalcev so se zato ponovno sestali na Uradu za delo ob 18. uri in se pogajali skoraj do 22. ure. Pogajanja so se tako zavlekla, ker so predstavniki podjetja vztrajali pri svoji zahtevi, da se ne odrečejo suspenzijam. Sindikati pa so predlagali, naj bi rešili to stvar tako, da bi poslali delavce, ki jih nameravajo suspendirati, na dopust, medtem ko bi za ostale delavce veljal predlagani skrajšani urnik 40 ur na teden. Predstavniki podjetja so končno pristali na to, da danes stvar proučijo ter da bodo na predlog odgovorili jutri, zjutraj, ko se ponovno sestanejo na uradu za delo.

Delavci, ki jih je podjetje suspendiralo, pojdejo danes na enodnevni dopust, ostali delavci pa pojdejo delat. Jutri ostane ladjedelnica zaprta, ker velja za delavce skrajšani 40-urni delovni teden. Sedaj je torej od odgovora ravnateljstva, odvisno, ali se spor reši, saj so sindikati in delavci pokazali veliko mero razumevanja in spravljivosti.

Senator Vidali je vprašal ministra za delo, ali ne namerava neposredno intervenirati pri ravnateljstvu ladjedelnice Felszegy, da se takoj konča izprtje. Pri tem je poudaril, da gre za zaposlitev in preživljanje 680 delavcev in njih družin ter za miljsko gospodarstvo, ki je že tako hudo prizadeto tudi zaradi stalnega krčenja ladjedelnice Sv. Roka.

Vodstvo tržaške federacije KPI je odobrilo to vprašanje in izraža delavcem vso solidarnost ter zahteva takojšnji preklic izprtja. Vodstvo federacije poziva tudi vse druge politične in sindikalne organizacije, naj odločno podprejo delavce.

Pogajanja na Intersindu

Včeraj so bile na sedežu tržaškega Intersinda pogajanja za poenotenje plač, za preureditev akordnih dodatkov in za ureditev nagrad delavcem, ki jih dobivajo na podlagi določenega odstotka. Gre za delavce CRDA in Tržaškega arzenala. Pogajanj se udeležujejo predstavniki krajevnih in osrednjih sindikalnih organizacij, ravnatelj personalnih zadev Fincantieri Franco in predstavniki Intersinda. Doslej so pogajanja le slabo kazala, ker nočejo predstavniki delodajalcev pristati na zahteve sindikatov. Pogajanja se bodo nadaljevala danes zjutraj.

Stavka v Lucky Shoe

Včeraj je bil drugi dan stavke delavcev Lucky Shoe. Stavkalo je zopet okrog 90 odstotkov delavcev in delavk. Stavka je bila vsedržavna.

Pokr. turistična ustanova počastila spomin U. Vollija

Včeraj se je sestal izvršni odbor pokrajinske turistične ustanove, da počasti spomin prerano umrlega predsednika odv. Uga Vollija ter se dogovori, kako bi ga na najbolj primeren način počastili tudi kot predsednika ustanove.

Izvršni odbor je soglasno sklenil, da dostavi tržaški univerzi vsoto 100.000 lir za nagraditev najboljše diplomske teze o pravu ali pa o turistični ekonomiji za letošnje akademsko leto. Če pa v letošnjem akademskem letu ne bo predložena nobena takšna teza, naj bi nagrada veljala za tezo v akademskem letu 1964-65. Nadalje je izvršni odbor sklenil čimprej sklicati upravni svet ustanove, da se v najbolj slovesni obliki počasti pokojnikov spomin.

Vespist trčil v avto

Včeraj zjutraj okrog 8. ure se je na Trgu stare mitnice dogodila prometna nesreča, ki na srečo ni zahtevala hujših žrtev. Ob tisti uri se je 30-letni sodar Ruggero Braco iz Ul. Prati 3 vozil s svojo vespo TS 31395 v smeri proti Ul. Carducci. Ko je privozil do bara «Barriera Vecchia», je silovito trčil v fiat 1100 TS 25613, ki ga je iz Ul. Foschiatti privozil 26-letni Giovanni Zupan iz Ulice Canova 11. Zaradi sunka je Bracco padel z motorja in se pobil po zatilju ter se ranil po levi nogi. Na kraj nesreče so prihiteli karabinjerji s postaje v Istrski ulici in ponesrečenca s policijskim avtom prepeljali v bolnišnico. Braccu so nudili prvo pomoč in ga nato odslovili s prognozo okrevanja v enem tednu.

KANDIDATNA LISTA PDIUM ZAVRNJENA?

Govora tajnika PSI Pittonija in pisateljice Lussu za PSIUP

V soboto tiskovna konferenca KPI o slovenski manjšini - Program KD

Včeraj se je sestala osrednja deželna volilna komisija, ki je razpravljala o prizivu PDIUP glede izključitve njih liste. Zdi se, da je že sklenila to listo zavrniti. Svoj sklep pa bo sporočila danes.

Včeraj je govoril na Trgu Garibaldi tajnik tržaške federacije PSI Arnaldo Fittoni, ki je poudaril solidarnost italijanskih in slovenskih delavcev na našem področju in dejal, da je politika PSI usmerjena k temu, da zagotovi enakost ravnanja in zaščito pravic slovenskih prebivalcev dežele Furlanije-Julijske krajine. PSI bo priredila v nedeljo ob 11.15 večje zborovanje na Trgu sv. Antona novega, na katerem bo govoril član osrednjega vodstva poslanec Matteo Matteotti.

Komunistični poslanci Franco, Lizzero, Bernetič, Boldrini, Gombi in Bardini so poslali ministru za obrambo interpelacijo, v kateri sprašujejo ministra, če je dalo poveljstvo oboroženih sil ustrezna navodila, da bodo lahko vojaški obvezniki, ki so doma iz dežele in ki služijo vojaški rok, glasovali na volitvah 10. maja, kot to določata člena 48 in 52 ustave.

Za PSIUP je imela včeraj dve zborovanji pisateljica Joyce Lussu, ki je bila zaradi zaslug v odporniškem gibanju odlikovana s srebrno medaljo. Govorila je na Trgu Goldoni in v Miljah, kjer se je zadržala na perečih vprašanjih tamkajšnjih ladjedelnic, kar je povezala z vladno politiko in nezadostno intervencijo IRI.

Tržaška federacija KPI bo priredila v soboto ob 11. uri v Ljudskem domu tiskovno konferenco, na kateri bo dr. Karel Siškovič obrazložil stališče KPI do slovenske manjšine in program partije v tej zvezi. Konferenci bo predsedovala poslanka Bernetič, prisotni osebi.

Tržaška KD je sestavila svoj volilni program, v katerem je tudi daljši odstavek, posvečen mednarodnim odnosom. V tem odstavku se poudarja «atlantsko zavezništvo» kot politika, ki zagotavlja mednarodno ravnovesje, ki je odprlo perspektive pomirjenja in miru. V okviru te politike ima dežela posebno nalogo primerjave vrednosti italijanske civilizacije z drugimi kulturnimi, etničnimi in gospodarskimi stvarnostmi. «Dežela mora dati danes pomemben prispevek bolj odprtemu razgovoru med narodi, ki ga vodi država v okviru zapadne in evropske solidarnosti.»

Zadnji odstavek omenjenega poglavja pa se glasi: «V okvir deželne stvarnosti se vključuje tudi prisotnost jezikovnih manjšin in to prisotnost vidi Krščanska demokracija v svoji ideološki usmerjenosti vključeno v okviru načel svobode in pravičnosti enciklike «Pacem in terris».

SINOČI V DVORANI NA STADIONU «PRVI MAJ»

Lepa glasbena akademija orkestra in solistov GM

Dirigent Oskar Kjuder; solisti Danijela Nedoh (klavir), Vojko Cesar (fagot), Žarko Hrvatič in Aleksander Zupančič (violina)

Vedno je lepo, kadar človek gleda ali posluša na naših odrih mlade ljudi, ki so se z ljubeznijo predali gledališki ali glasbeni umetnosti. Se lepše pa je, ko lahko z zadoščenjem ugotavlja, da ti mladi ljudje pri svojem študiju napredujejo, da je njihov napredek ne samo zadovoljiv, temveč da presega po svoji kvaliteti tiste skromne okvire, v katerih se mora po sili razmer razvijati naše kulturno življenje v zamejstvu, zajeto v spone materialnih in često tudi psiholoških okov. Za to seveda ne zadoščajo samo talenti (brez katerih tudi ne gre), pač pa je potrebna trdoživost, potrebna sta volja in vztrajnost ter še velika požrtvovalnost. In prav v vseh teh lastnostih je tudi skrivnost uspehov, ki jih dosega naša Glasbena Matica oz. njena glasbena šola iz katere je izšla velika večina članov njenega komornega godalnega orkestra in solisti, ki so po dveh nadvse uspešnih gostovanjih v Dubrovniku in na Reki sinoči tudi nam predstavili svoj letošnji koncertni program.

Pri sestavljanju programa je moralo vodstvo glasbene šole prvenstveno upoštevati komorni in godalni značaj orkestra in seveda tudi zmogljivosti njegovih mladih članov, a je vendarle postavilo izvajalce pred nemajhne tehnične in interpretacijske zahteve. Skoraj nemogoče bi bilo zahtevati, da bi šlo vse povsem neoporečno preko vseh težav, saj na instrumentalno izvajanje vplivajo v večji ali manjši meri tudi razne trenutke okoliščine, med katerimi je popolna neakustičnost ambienta gotovo najbolj neprijetna. A tudi mimo te nujne ugotovitve je bilo izvajanje vendarle znatno nad nivojem še tako vrhunske šolske akademije: to je bil že pravi celovečerni koncert, ki je posebno v nekaterih stavkih nudil tudi za razvajeno uho popolen glasbeni užitek. Orkester je pod taktirko Oskarja Kjudra, dirigenta s prirojenim čutom za finese in istočasno z vehementnim zanosom, muziciral tehnično skoraj brezhibno, zvočno polno in z dokajšnjo ritmično zanesljivostjo, ki je prišla lepo do veljave tudi pri spremljavi solistov. Se rahlo neskladen v na videz preprosti a vendarle harmonično zahtevni, Brittenovi «Sentimentalni sarabandi», ki va jo je podal z občutkom, je orkester v Vivaldijevem koncertu izpričal velike tehnične in oblikovalne sposobnosti, ki jih je potem potrdil tudi pri Mozartu in še posebno pri Bachu.

Fagotist Vojko Cesar je v Vivaldijevem Koncertu za fagot in godalni orkester v B-duru ponovno potrdil, da se naglo razvija v odličnega fagotista. Tehnične zahteve inštrumenta obvlada z nadpovprečno zanesljivostjo in njegovo izvajanje je presenetljivo interpretacijsko doživeto, kar odkriva v tem mladem godbeniku povdarjeni muzikalni talent.

Pianistka Danijela Nedohova je Mozartov Koncert za klavir in orkester v Es-duru odigrala ritmično in tehnično solidno posebno v drugem stavku (Allegro) s poudarjeno težnjo po uveljavljanju lastne interpretacijske osebnosti.

Violinista Žarko Hrvatič in Aleksander Zupančič sta karakterno povsem različni muzikalni osebnosti, ki pa sta se v Bachovem Koncertu v d-molu za dve violini in godalni orkester odlično ujela v harmonično ubrani violinski duo, pri čemer sta oba zelo lepo uveljavila svoje trenutno najbolj dozorele lastnosti: Hrvatič tehnično izdelanost, Zupančič pa toplino in melodičnost zvoka.

Občinstvo (bilo bi ga lahko več) je orkester, soliste in dirigenta nagradilo z zasluženim priznanjem za lep in vzpodbuden glasbeni večer. Ne moremo pa mimo pripombe, da je zelo motilo ploskanje tudi med posameznimi stavki, ki nedvomno moti zbranost izvajalcev in tudi poslušalcev.

j. k.

Danijela Nedoh

Vojko Cesar

Žarko Hrvatič

Aleksander Zupančič

Stavka igralcev Teatro Nuovo

Gledališče Teatro Nuovo je prekinilo predstave «Leucojevih dvogovorov», ker so igralci napovedali stavko. Uprava jim namreč že dva tedna ni izplačala prejemkov. Igralci pravijo, da jim ni preostalo drugega kot stavka. Uprava pa je sporočila, da je v zaostanku s plačevanjem igralcev, ker ji ni ministrstvo za turizem in prireditve nakazalo dolžnih prispevkov.

Novi zavojčki «Alfa»

Državni monopol poroča, da so dali na tržaškem področju v prodajo cigarete «Alfa» v zavojčkih po 10 cigaret, ki stanejo 80 lir.

Obvestilo davkoplačevalcem

Finančna intendanca sporoča, da je veljavna tudi prijava dohodkov «Vanoni» en mesec po predpisanem roku, le da bodo morali prizadeti plačati polovico dodatne takse. Po tem roku pa bodo plačali vsi tisti, ki bi morali prijaviti dohodke in tega niso storili, kazen od 30.000 do 300.000 lir in tretjino dodatne takse na vsak davek, ki so ga dolžni.

Gledališča

VERDI

Danes se prične prodaja vstopnic za drugi koncert spomladanske simfonične sezone, ki bo v soboto. Dirigiral bo Gabor Otvoes, sodeloval pa bo violinist Uto Ughi.

Program: Mozart — Simfonija št. 39 (Labodji spev), Respighi — Gregorijanski koncert (novo za Trst), Brahms — Simfonija št. 1 op. 68 za violino in orkester.

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Cleopatra» Technicolor. Todd-Ao, Elizabeth Taylor, Richard Burton.
Arcobaleno 16.00 «Chi lavora è perduto» Tino Buazzelli. Prepovedano mladini.
Excelsior 16.00 «La pappa reale» Annie Girardot. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Compagnia di codardi» Glenn Ford, Stella Stevens.
Grattacielo 16.00 «Amore in 4 dimensioni» Franca Rame, Silva Koscina. Prepovedano mladini.
Supercinema 16.00 «I piaceri proibiti» Prepovedano mladini.
Alabarda 15.30 «Ieri oggi domani» Technicolor. Sophia Loren, Marcello Mastroianni. Tretji teden.
Filodrammatico 16.30 «La donna dalla maschera di ferro» Technicolor. Patricia Medina.
Aurora 15.00 18.00 21.30 «Il cardinale».
Cristallo 16.00 «Giorni caldi a Palm Springs» Technicolor. Troy Donahue.
Capitol 16.30 «Sedotta e abbandonata» Stefania Sandrelli.
Garibaldi 16.30 «Il gladiatore di Roma» Technicolor. Gordon Scott, Vandisa Guida.
Massimo 16.00 «Lancieri alla riscossa» Rod Cameron.
Impero 16.00 «Dove vai sono guai».
Moderno 21.15 Goldonijeva igra «Il vecchio bizzarro» Cesco Baseggio.
Astra 16.30 «La bellezza di Ippolita» Prepovedano mladini.
Astoria 16.30 «OK Parigi» Technicolor.
Vittorio Veneto 15.45 «Le mani sulla città» Salvo Randone. Nagrajen v Benetkah.
Abbazia 16.00 «Callagan contro maschera nera» Tony Wright.
Ideale 15.45 «L'urlo e la furia» Technicolor. Yul Brynner.
Marconi 16.00 «Amante di guerra» Robert Wagner.
Skedenj 16.00 «Due soldi di gloria» Paul Guels.

Drevi seja občinskega sveta

Drevi ob 18.30 se bo sestal tržaški občinski svet. Občinski odbor je dodal dnevnemu redu sedanjega zasedanja še nekaj zanimivih točk, med katerimi je tudi sklep, ki ga je odbor sprejel na svoji zadnji seji, o sprejemu v službo 100 novih uslužbencev za podjetje mestne čistoče, ki jih bodo zaposlili predvsem za čiščenje mesta in za pobiranje smeti po hišah, o čemer smo že obširno pisali; sklep o pristopu občinske uprave h konvenciji o ustanovitvi Višjega zavoda za telesno vzgojo v Trstu; sklep o sodelovanju občinske uprave v univerzitetnem konzorciju za razvoj študija teoretske fizike, ki se ukvarja z gradnjo v Trstu mednarodnega centra za teoretsko fiziko; izvolitev nove občinske komisije za davčne prizive ter vrsto sklepov, ki jih je sprejel občinski odbor in jih mora občinski svet samo potrditi. Pričakuje se, da bodo dali sklepu o nastavitvi 100 novih uslužbencev za podjetje mestne čistoče prednost in da ga bodo sprejeli že na drevišnji seji.

IZJAVA PREDSEDNIKA PETROLEJSKE ZVEZE

Izhodiščne naprave naftovoda bodo stale 25 milijonov dolarjev

Celotni stroški za gradnjo naftovoda pa bodo znašali 150 milijonov

Po skupščini Petrolejske zveze, ki je bila včeraj v Rimu, je predsednik zveze inž. Guicciardi imel tiskovno konferenco, na kateri je govoril tudi o načrtu za gradnjo naftovoda iz Trsta v Avstrijo in Nemčijo. Glede tega načrta je inž. Guicciardi izjavil, da bodo stroški za gradnjo izhodiščnih naprav naftovoda v Trstu znašali 25 milijonov dolarjev, celotni stroški za gradnjo naftovoda pa 150 milijonov dolarjev, od katerih bodo 100 milijonov dolarjev porabili za naprave v Italiji.

Za gradnjo tega naftovoda, je poudaril inž. Giucciardi, je bila ustanovljena družba, v kateri so udeležena vsa prizadeta petrolejska podjetja, in sicer na osnovi količine surove nafte, ki menijo, da jo bodo odpremile po naftovodu. Dejal je, da sedaj čakajo samo še na zadevno ministrsko odobritev, ki bi jo po njegovem mnenju ne smeli odlagati.

Inž. Guicciardi je nadalje pripomnil, da se za to vprašanje zanima tudi državna ustanova ENI. Pri tem je izrazil željo po takšni rešitvi, ki bo upoštevala razne potrebe in ki ne bo oškodovala državne ustanove, katere interesi, kot javne industrije, sovpadajo z interesi vseh Italijanov.

Izjava predsednika Petrolejske zveze, ki vključuje tudi prizadeta zasebna petrolejska podjetja, ki se zanimajo za uresničitev načrta o gradnji naftovoda iz Trsta v Avstrijo in Nemčijo, potrjuje, da se zasebne petrolejske družbe resno zanimajo za gradnjo tega naftovoda. Hkrati pa je iz te izjave tudi razvidno, da med zasebnimi petrolejskimi družbami in državno ustanovo ENI nekaj ni v redu, ker v nasprotnem primeru ne bi inž. Guicciardi izrazil želje po takšni rešitvi, ki naj bi upoštevala razne potrebe, ampak bi kaj bolj točnega povedal o sodelovanju odnosno o razgovorih med zasebnimi družbami in ENI.

Že večkrat smo pisali o velikem zanimanju tržaških gospodarskih krogov, kakor tudi tržaške občinske in pokrajinske uprave za gradnjo naftovoda proti Avstriji in Nemčiji, ki bi imel izhodiščne naprave v Trstu ali v bližnji tržaški okolici. Po načrtih zasebnih petrolejskih družb naj bi po naftovodu za Nemčijo odpremili letno 40 milijonov ton surove nafte, za Avstrijo pa 5 milijonov ton. Po drugi strani pa je iz izjav, ki jih je nedavno dal tržaški župan, razvidno, da se Avstrijci zanimajo tudi za morebitno gradnjo lastnega naftovoda iz Kopra v Avstrijo, kar nam priča tudi nedavni obisk predstavnikov avstrijske državne petrolejske družbe v Kopru.

VOLILNA ZBOROVANJA

KPI: 18.30 Trg tra i Rivi (Sema), 19.30 Štramar (Burlo), 20. Kontovel (Sema in Siškovič), 20. Campore (Pacco).

PSI: 10.30 Trg Perugino (Del Pietro), 11.30 Trg Garibaldi (Del Pietro in Mayer), 17.30 Trg sv. Antona Novega (Orsini), 18.30 Škedenj (Del Pietro), 19.30 Zgonik (Hreščak) in 20. Saležd (Hreščak).

GROZNA SMRTNA NESREČA NA MONTEBELLU

Mlad motociklist v divjem diru treščil v tovornik in se ubil

Po trčenju z glavo v tovornik, je nesrečni mladenič padel še pod kolesa težkega vozila, ki so ga popolnoma zmečkala - Vzrok nesreče: nepremišljeno divjanje z motorji

Na Trgu Ippodromo, nasproti Tržaškega velesejma, se je sinoči ob 20.45 dogodila huda prometna nesreča, ki je žal zahtevala smrt 22-letnega Carmela Prato z Drevoreda Campi Elisi 47. Ob tisti uri je skupina štirih motociklistov, med katerimi je bil tudi Prato, ki je vozil vespo TS 33258, z vso brzino pridrvela navzdol po Ul. Cumano v smeri proti Drevoredu Ippodromo. Tedaj je iz Ul. Rossetti s tovornikom TS 57979, s katerim je prevažal zemljo, privozil 32-letni šofer Dionisio Maršič iz Ul. Flavia 62, ki je bil namenjen proti Montebellu. Maršič je opazil pred seboj drveče motocikliste, in je takoj pritisnil na zavore, toda medtem, ko je prvi že zavozil mimo, se mu je drugi, Edoardo Candarelli iz Ul. Molino a Vento 23, ki je vozil motor TS 31346, komaj izognil in se potem zaradi ostrega obračanja prevrnil sredi trga, tretji pa je bil Prato, ki je z vso silo pridrvel v tovornik, čeprav je začel zavirati 50 metrov prej. Pri močnem udarcu je Prato z vespo treščil v levi prednji blatnik tovornika, udaril z levo stranjo obraza v rob tovornjaka in bil na mestu mrtev zaradi prebitja lobanje. Po trčenju se je Prato z vespo vred zavalil pod tovornik, ki ga je med zaviranjem zanesel še sedem metrov in ga popolnoma zmečkal. Vse se je zgodilo v nekaj sekundah. Četrtemu motociklistu pa je uspelo, da se je ustavil za Pratom.

Od groze onemeli očividci so telefonsko poklicali rešilni avto, vendar se je zdravnik RK dr. Russo omejil samo na ugotovitev Pratove smrti. Takoj nato so prihiteli tudi agenti cestne policije pod vodstvom kapetana Belsita in javni tožilec dr. Visalli, ki je po opravljenih formalnostih izdal dovoljenje za prenos trupla v mrtvašnico. Da so potegnili nesrečnega Prata izpod tovornika so morali prihiteti tudi gasilci, ki so pod vodstvom častnika Templenizze, s pomočjo premičnega žerjava, privzdignili tovornik na zadnji strani.

Agenti cestne policije so zaplenili tovornik in Canderellijev motor, ker sta bila poškropljena z mrtvečevo krvjo. Maršiča niso pridržali, ker prihajal z desne in je skušal ukreniti vse, da bi se izognil nesreči, saj je takoj zavrl težko natovorjeno vozilo, ki pa je kljub temu zavozilo še nadaljnjih 30 metrov. Truplo ponesrečenega Prata so odstranili ob 22. uri in ga prepeljali v mrtvašnico, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

○ Karabinjerji s postaje v Ul. San Giorgio so včeraj identificirali žensko, ki je predvčerajšnjim popoldne podlegla zaradi kapi v baru na Trgu Ponterosso 2, gre za 60-letno gospodinjo Marijo Curk iz Ul. dell'Olio 2.

Zobata kolesa potegnila delavca v stroj

48-letni uslužbenec podjetja «Huetter», Eugenio Sibelia iz Ul. D'Alviano 17 je včeraj zjutraj v pristanišču na krovu neke ladje, zasidrane ob skladišču «63», upravljal stroj za dviganje tovorov, ko se je nenadoma z jopičem prijel v zobčasta kolesa v pogonu, ki so ga potegnila v stroj. Na srečo so nekateri tovariši takoj prihiteli in ustavili stroj ter Sibelio rešili iz nerodnega položaja, ker je! v zobata kolesa v pogonu, zmečka. Ponesrečenca so z avtom RK prepeljali v bolnišnico, kjer so ga nujno sprejeli na urološki oddelek zaradi udarcev in ran po levem stegnu in nogi.

Kovač padel z zidarskega odra

Včeraj zjutraj se je na delu ponesrečil 37-letni kovač Silvano Svara z Vrdelske ceste 32, ki je uslužben pri mehanični delavnici Purini v Ul. Matteotti 3. Okrog 9. ure je Svara na balkonu Hausbrandtove vile v Miramarskem drevoredu nastavljal železno ograjo, ko se je zidarski oder, na katerem je stal, nagnil kar je bilo usodno za delavca, ki je izgubil ravnotežje in padel z višine treh metrov. Pri padcu si je Svara verjetno polomil šesto in sedmo levo rebro. Z zasebnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v enem mesecu sprejeli na pijučni kirurški oddelek.

Prečkanje ceste usodno za žensko

Ko je včeraj popoldne prečkala Ul. Madonnina v bližini stavbe št. 24, je 64-letno Natalio Scheichelbauer iz Ul. S. Cilino 17 z vespo TS 36403 podrl 17-letni električar Franco Gerzeli iz Ulice Rinaldi 10, ki je na zadnjem sedežu motorja peljal 18-letnega prijatelja električarja Giuseppa Bella iz Ul. Molino a Vapore 3. Gerzeli je bil namenjen na Trg Sansovino. Zaradi trčenja sta oba motociklista padla z motorja in se pobila. Z avtom RK so vse tri ponesrečence prepeljali v bolnišnico, kjer so Scheichelbauerjevo sprejeli na ortopedski oddelek s prognozo okrevanja v 40 dneh zaradi zloma leve ključnice, krvavenja iz ušes in rane na levem sencu. Gerzelija so sprejeli na stomatološki oddelek, kjer se bo moral zdraviti od 10 do 15 dni zaradi rane na levi ličnici. Bello pa se je pobil po čelu in ranil po levem komolcu. Pridržali so ga na nevrokirurškem oddelku in se bo moral zdraviti dva tedna.

V tovarni Fil Snia v Žavljah se je včeraj popoldne ponesrečil 32-letni delavec Josip Poropat iz Doline. Ko je na tovorniku raztovarjal predivo, se je nerodno prestopil in padel s tovornika z višine enega in pol metra, pri tem se je ranil po levem sencu, čelu ter si verjetno zlomil desno zapestje. V bolnišnici so Poropata pridržali na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo moral zdraviti 20 dni.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Nova verzija obtoženih mladeničev: ne rop, temveč le kazenska ekspedicija

Gre za roparski napad v Ul. Androna di Romagna na Kralja, kateremu so iz hlačnega žepa pobrali 200.000 lir

Včeraj zjutraj se je pred porotnim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Corsi, zapisnikar Guida, obramba Morgera, Antonini, Amodeo Cuccagna in Moscolin) nadaljevala obravnava proti trem mladeničem, ki so obtoženi, da so 12. junija lani oropali 41-letnega Luciana Kralja (Carlija) iz Križa. Kot smo že poročali, sedijo na zatožni klopi: 19-letni Flavio Morrone iz Ul. del Lavatoio 1, 20-letni Giovanni De Cesare iz Ul. De Girardi 12 in 22-letni Angelo Strano iz Ul. Udine 20. Skupaj z njimi se mora zagovarjati tudi 20-letni Norberto Valli, ki pa je obtožen le namernega nakupa ukradenega blaga (dojansko je ta le popival, jedel in bil gost roparske trojke).

Na prejšnji obravnavi so porotniki sklenili, naj karabinjerji poiščejo Giorgia Camasso, ki je bil tiste noči, ko je prišlo do ropa, v družbi s Kraljem. Camassa je izginil iz Trsta in policijskim organom se ni nikoli posrečilo, da bi ga izsledili. Tudi na včerajšnji obravnavi so sporočili, da mladeniča niso našli niti v Genovi.

Takoj nato je predsednik dr. Rossi začel zaslišavati prvega obtoženca Flavia Morroneja. Obtoženci so podali v bistvu dve verziji dogodkov, če ne morda celo tri. V prvem trenutku, ko so jih aretirali v Liganu, so mladeniči zanikali vsakršno odgovornost pri roparskem napadu v Ul. Androna di Romagna. Na poznejšem zaslišanju na karabinjerski postaji v Trstu so priznali v bistvu svojo odgovornost ter precej natančno opisali potek roparskega dogodka. Ko jih je zaslišal javni tožilec, so tu pa tam premenili kako prejšnjo izjavo, a včeraj so skoraj soglasno izjavili porotnikom, da niso napadli Carlija zato, da bi ga oropali, temveč samo zato, da bi ga kaznovali zaradi krivice, ki jo je storil neki osebi.

Ne bomo na dolgo opisovali vseh teh dogodkov, omeniti pa moramo, da so Morrone, De Cesare in Strano prebili večer 11. junija lani skupaj. Ze po polnoči je Strano odšel domov, ker se ni počutil dobro. Morrone in De Cesare sta še precej časa kolovratila od lokala do lokala in sta se nazadnje znašla blizu nočnega lokala «Mexico» v Ul. 30. oktobra. Prav tu sta bila priči prerekanju med Carlijem in njegovim prijateljem Negrinijem. Ta se je hotel takoj vrniti domov v Nabrežino, medtem ko je hotel Kralj ostati še v mestu. Prišlo je celo do pretepanja, toda brez zlih posledic. Ob tej priliki je Morrone opazil, da je imel Kralj pri sebi šop bankovcev. Takoj je sklenil, da oropa nič hudega slutečo žrtev. De Cesareju je naročil, naj zasleduje Kralja, sam pa se je odpeljal v Ul. Udine, kjer je zbudil Strana ter ga povabil na sodelovanje pri ropu. Z De Cesarejem sta se srečala na koncu Ul. Udine. Prijatelju je povedel v Ul. Androna di Romagna pred poslopje št. 2, kamor je medtem odšel Carli skupaj s prijateljem Camasso. Z zvijačo so priklicali žrtev na ulico ter jo začeli izzivati. Carli pa je baje kmalu začel sumiti, da gre za nečedno zadevo ter je skušal stopiti spet v vežo. To mu je v prvem trenutku preprečil Strano, toda pozneje se mu je vendarle posrečilo, da je stopil za vhodna vrata. Medtem mu je prišel na pomoč prijatelj Camassa. Kralj ni vedel povedati, kako so se v tistem trenutku odvijali dogodki. Dejal je le, da ga je Strano napadel in udaril po obrazu. On je zgrabil napadalca za pulover ter pritisnil svoj obraz k napadalčevemu telesu, da bi se ubranil drugih udarcev. Da so ga oropali, se je zavedel šele dolgo časa potem, in sicer, ko se je vrnil na dom. Napadalec ga je v veži pritisnil ob ograjo pri stopnicah. V tistem trenutku je imel sveženj z 200.000 lirami spravljen v zadnjem hlačnem žepu.

To verzijo dogodkov so mladeniči na drugem zaslišanju pred karabinjerji v bistvu potrdili. Včeraj pa so jo precej temeljito spremenili. Morrone je na primer trdil, da ni vzel denarja žrtvi iz žepa, temveč ga je našel na stopnicah. Sploh pa niso šli v Ul. Androna di Romagna zato, da bi oropali Kralja, temveč zato, da bi ga «poučili», da se ne sme ravnati na tako grob način s prijatelji, kot je on to storil z Negrinijem.

Sploh pa, so dejali obtoženi, niso potem v Liganu veseljačili, kot trdijo karabinjerji. Predsednik Rossi pa je pripomnil, da so v manj kot 48 urah potrošili skoraj 200.000 lir.

Razprava se bo nadaljevala danes z zaslišavanjem ostalih prič.

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK KONTOVEL

priredi v nedeljo, 12. t. m. ob 17.30 v dvorani na Kontovelu ljudsko igro v štirih dejanjih Franca Saleškega Finžgarja

«NAŠA KRI»

Režira STANE RAZTRESEN

KINO «ROSANDRA» BOLJUNEC

predvaja danes, dne 10. t.m. z začetkom ob 19.30 uri barvni film:

«L'assedio delle sette frecce»

(Obleganje sedmih puščic)

Igrajo:
WILLIAM HOLDEN, ELEANOR PARKER in JOH FORSHYTHE

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

9. aprila 1964 se je v Trstu rodilo 17 otrok, umrlo pa je 5 oseb.

UMRLI SO: 63-letni Mario Hrovatin, 72-letna Giuseppina Likar roj. Bralco, 56-letni Giordano Riosa, 70-letna Giovanna Vit vd. Girardi, 45-letna Noemi Berdon por. Savd.

SLIKE bivajočih v inozemstvu na Vašo razpolago za poroke. «Eureka» - Casella 5013 ROMA

FOTOGRAFIE di residenti all'estero a Vostra disposizione per matrimonio. «Eureka» — Casella 5013 — ROMA

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (6. — 12. IV.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80; Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1; Busolini, Ul. P. Revoltella 41; INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Manzoni, Ul. Settefontane 2.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (6. — 12. IV.)

All'Angelo d'oro, Trg Goldoni 8; Cipolla, Ul. Belpoggio 4; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Nicoli, Ul. di Servola 80.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je po daljši bolezni za vedno zapustil naš dragi oče, brat in nono

JOSIP ŠIMONETA

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 11. t. m. ob 16.30 iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujoči: otroci z družinami, sestri in ostalo sorodstvo

Zgonik, 10. aprila 1964.

Intervju predsednika «komisije devetnajstih», Paola Rossija

Rossijevo mnenje in stališče o vprašanju Južne Tirolske

Objavljamo dobesedno izjave bivšega prosvetnega ministra in socialdemokratskega prvaka (desničarske struje) poslanca Paola Rossija, predsednika komisije devetnajstih za reševanje južnotirolskega vprašanja, čeprav se seveda glede nekaterih izjav (o italijanstvu Bocna, izseljevanju Nemcev v Lombardijo, možnosti denacionalizacije, stanja v baltiških republikah) ne moremo strinjati. Izjave objavljamo predvsem kot važen dokument, ki priča o trenutnem stanju odnosov italijanske države do narodnostnih manjšin — zlasti pa do nemške — ki živijo v njenih mejah.

V soboto, dne 4. aprila, se je v Bocnu zaključil sestanek «komisije devetnajstih», kateri je pred dvema letoma in pol bila poverjena naloga, da prouči vprašanja Gornjega Poadižja. Predsednik komisije, poslanec tovariš Paolo Rossi, je časopisu «Socialismo democratico» omogočil intervju o delu, ki ga je omenjena «komisija devetnajstih» opravila, da bi se ustvarile primerne perspektive za ustrezno rešitev gornje poadiškega vprašanja.

Vprašanje: «Ali si, tovariš Rossi, zadovoljen z delom, ki ga je bila opravila komisija, kateri si predsedoval, in glede na dosežene rezultate?»

Odgovor: «Komisija devetnajstih je delala dve leti in pol, imela je na stotine sej, prisluhnila je vsem glasovom, proučevala je dokumente, tehtala predloge, večkrat se je v svojem delu tudi morala vračati nazaj, da bi poiskala in odkrila zakonodajno in upravno najbolj primerne instrumente za rešitev gornjepoadiškega vprašanja. Delo je zdaj zaključeno, kakor je tudi izdelano poročilo, temelječe na soglasni odobritvi vseh članov komisije. Gre za dokument, ki dokazuje iskrenost in dobro voljo, s katerima smo bili prežeti v delu, ki je bilo spričo primerjave med različnimi in pogosto nasprotujočimi si stališči ter čustvi večkrat še prav posebno težavno.»

Vprašanje: «Kako naj bi, po tvojem mnenju, tako v zgodovinskem kot političnem pogledu v bistvu bilo uokvirjeno vprašanje Gornjega Poadižja?»

Odgovor: «Vprašanja Gornjega Poadižja ni moč proučevati drugače kot na osnovi poštene ugotovitve, da pač takšna meja, s katero bi bili zajeti vsi oni, ki govore italijanski, in bi obenem izključevala vse one, ki jezikovno pripadajo drugim skupinam, ne obstaja. Nujno je potrebno sprejeti zamisel geopolitične meje, ki se samo približno ujema z demografično. In to, seveda, ne zadeva samo področja na italijansko-avstrijski meji. Resnica je, da nas nobena od naših meja od evropskih narodov ne ločuje s tisto paradigmatično natančnostjo, ki so jo Danteju in mnogim drugim pesnikom za njim narekovale Alpe in morje. In morda, če gledamo na stvari z določene razdalje, ni slabo, da so velike etnične skupine, kot francoska, nemška, slovanska — namesto da na naših mejah zavzemajo stališča nekakšne nepomirljive odtujitve — na teh občutljivih presečiščih pomešane z nami. V teh stikih, ki so bili ustvarjeni v teku stoletnega pritiska srednjeevropskih narodov proti Sredozemskemu morju, se morda tudi pravilno gledati potrebno in zaželeno evropsko politično enotnost. Odvisno je od naše modrosti, vsaj v veliki meri, ali bomo mednarodno tako pomembno vprašanje, kakršnega predstavlja Gornje Poadižje, znali uporabit, za namene miru in pozitivnega evropskega razvoja. Ozkosrčno postavljeno, bi se to vprašanje utegnilo spremeniti v novo žarišče spopadov in nemirov, poleg številnih drugih, ki danes že obstajajo na svetu. Če gre, nasprotno skušamo rešit, v okvirih prosvitljenega patriotizma, pa bi to utegnilo predstavljati primer in napotilo v smeri neke nove potrebne politike evropske solidarnosti.»

Vprašanje: «Kako se vprašanje, da se tako izrazimo, postavlja v svojih praktičnih vidikih?»

Odgovor: «Zd. se mi povsem jasno, da se vprašanje italijanskih državljanov nemškega jezika, živečih v okviru naravnih in političnih orennerskih meja, povezuje z najboljšimi civilnimi tradicijami naše dežele, in to prav v času, ko smo v ostali Evropi bili priča prisilnemu izseljevanju milijonov oseb, pripadajočih nemški nacionalni manjšini. Italijanska vlada je dejansko že leta 1945 sprejela vrsto ukrepov, s katerimi so bili državljanom nemške skupnosti, prebivajočim v Gornjem Poadižju, priznani določeni posebni interesi v zvezi z njihovim jezikom njihovimi običaji in tradicijami, spričo katerih se ločujejo od ostalih ljudstev italijanske države. Potem, ko se je v bocensko pokrajino vrnila italijanska uprava (1. januarja 1946), je rimska vlada še okrepila takšno svojo dejavnost, in sicer tako, da je med drugim izdala vrsto predpisov, nanašajočih se na ureditev šolskega vprašanja v bocenski pokrajini, na uveljavitev — vedno v isti pokrajini — nemščine kot uradnega jezika, na ponoven sprejem v službo gozdarskega osebja nemške narodnosti, postavljenega na to mesto v času nacistične okupacije in zatem na spremenitev v prvotno obliko nemškin priimkov neumno odpravljenih v času fašizma, kakor tudi na to, da so številne krajevne uprave bile poverjene županom nemške narodnosti. Obenem je bila v Bocnu imenovana komisija dvanajstih članov, med katerimi jih je osem bilo nemške narodnosti, ki je imela izdelati osnutek zakona o državljanstvu vseh onih, ki so leta 1939 optirali za Nemčijo. Pa še mnogi drugi predpisi, ki so vsi temeljili na izredno liberalnih kriterijih, so v tem času bili sprejeti v korist nemško govorečih državljanov Gornjega Poadižja. In bilo je prav v tem obdobju, ko so v političnem pogledu v Gornjem Poadižju ponovno vzcvetele svobode tiska, združevanja, zborovanja, skladno z novim duhom svobode, ki je krožil v deželi. Napoved italijanske vlade glede njenega namena, da omogoči Gornjemu Poadižju zadovoljivo obliko avtonomije, ki bi ustrezala nemško govorečemu prebivalstvu, datira od meseca avgusta leta 1945. Neposredno zatem je De Gasperijeva vlada odločila, da začne s proučevanjem vprašanja o zakonski uresničitvi deželne avtonomije. V tem je sam predsednik De Gasperi, ki je bil tedaj tudi zunanji minister v Rimu sprejel vodstvo stranke «Sued Tiroler Volkspartei» ter ga povabil, da sodeluje v okviru dela posebne komisije za uresničitev avtonomističnega programa. Poizkus je bil brezploden, ker so voditelji največje nemško govoreče stranke vabilo zavrnili. Vendar to ni preprečilo italijanski vladi, da bi ne sodelovala s krajevnimi skupinami in bi ne nadaljevala s svojim delom. V takšnem vzdušju je bil izdelan in podpisan sporazum De Gasperi-Gruber. Prešlo se je zatem h konkretnemu delu ustavodajne skupščine, ki je ustvarila deželo. Posebni statut in pa istočasna revizija opcij sta v Gornjem Poadižju omogočili zelo široko pozitivno razpoloženje. Obstajajo izjave takratnega predsednika SVP, Ericha Ammanna, in tedanjega avstrijskega zunanjega ministra Gruberja ki brez pridržkov potrjujejo takšno zadovoljstvo.»

Vprašanje: «Kakšni so bili razlogi, ki so omogočili naknadno poslabšanje položaja?»

Odgovor: «Nedvomno gre stanje, ki se je zatem v Gornjem Poadižju ustvarilo po tako srečnem in obetajočem začetku, pripisati naknadnemu pojavu nacionalističnih struj z iredentističnimi in revanšističnimi tendencami v širokih plasteh avstrijskega, nemškega in gornjepoadiškega javnega mnenja. Vendar je treba pri tem vedeti, da poglavitni cilj tega iredentističnega gibanja nikakor ni avtonomija bocenske pokrajine, marveč ločitev Gornjega Poadižja od Italije.

Kljub temu pa bi ne bil realist, če ne bi priznal, da predstavlja neuspeh našega namena, da pomirimo Gornje Poadižje in odpravimo iredentistične strasti, in to navzlic dobrim namenom, ki so nas prežemali, in pa pripravljenim zakonodajnim instrumentom, da predstavlja vse to pravzaprav neuspeh italijanske vlade. Nekatere boli ali mnogi resne napake, ki pa vse dokazujejo pomanjkanje ustrezne tenkočutnosti, so bile storjene že v teku uresničevanja določenega statusa, ki je sam po sebi bil dober. Nič ni bilo n.pr. storjenega, da bi bil prebivalcem Gornjega Poadižja omogočen dostop javne službe, ki bi jih ti opravljali v italijansko govorečih krajih, ki niso daleč od njihovih rodnih dolin. Pač pa so se pošiljali funkcionarji in uradniki, najpogosteje iz južnih pokrajin, ki nasploh niso poznali nemščine in se potemtakem v nobenem primeru niso mogli sporazumevati s krajevnim prebivalstvom. Nekaj časa se je nadalje tudi še spodbujala fašistična politika naseljevanja delavcev iz južnih pokrajin v Bocnu, vtem ko bi bilo mnogo bolje, če bi se bila omogočila nemško govorečim državljanom izselitev na bližnja industrijska področja Veneta in Lombardije. Poleg tega je država, kljub temu, da v bocenski pokrajini ni varčevala z denarjem, v svojem političnem odprtju do nemške manjšine pokazala določeno omahljivost, ozkosrčnost, nekatera protislovja, ki so motili odnose ter omogočili tisto rušilno in separatistično dejavnost, ki se je bila organizirala onkraj meje, v Avstriji in Nemčiji.»

Vprašanje: «Ali meniš, da bo demokratični Italiji, pri takšnem stanju stvari, mogoče vprašanje Gornjega Poadižja usmeriti proti njegovi rešitvi?»

Odgovor: «Vsekakor, če se bo le vodila dolččena odkrita, vztrajna in poštena politika, temelječa na nekaterih nedotakljivih načelih. Meja na Brennerju je nedotakljiva. Gre za določeno naravno, geografsko, politično in zgodovinsko mejo, ki je mednarodno zagotovljena. Pa tudi sicer v tem primeru ne gre za mejo, ki bi z demografskega stališča bila manj pravična od one v salornski soteski. Latinsko in germansko prebivalstvo je bilo in je v gornji dolini Adiže spontano pomešano. In tudi ni moč govoriti o kaki trajni statistični premoči ene demografske skupine nad drugo. Poizkuse, da bi se Bocen prikazal kot tipično ter izključno nemško mesto, katerega etnična struktura bi bila po l. 1918 spremenjena s pomočjo umetno ustvarjenega ogromnega dotoka italijanskega življa, pa demantira zgodovina. V sedemnajstem in osemnajstem stoletju je avstrijska vlada smatrala Bocen za italijansko govoreče mesto, ki ga pretežno naseljuje italijanski živelj in kjer Nemce smatrajo za tujce.

Ne glede na vse to, pa očitno se ne sme pozabiti, da obstaja v okviru brennerskih meja tudi 300 tisoč italijanskih državljanov nemške narodnosti. Gre za manjšino, ki ne sme biti podvržena določenemu procesu nasilne asimilacije. Tega ni moč dovoliti, ker gre za manjšino, ki stoji za njo nad 20 milijonov Nemcev in še vsa teža germanske kulture in civilizacije. Predvsem pa tega ni moč, ker so Italijani, na srečo, že po naravi nesposobni, da bi vodili določeno politiko raznarodovanja do skrajnih posledic, ki bi — najsi bo tudi od daleč — bila podobna oni, kakršno so bili vodili v sovjetski Rusiji z namenom eliminacije narodov Estonije, Letonije in Litvanije. Vrhu tega pa je tudi v naši ustavi, v kateri prihajajo do izraza načela, ki si vse bolj utirajo pot po svetu, predviden obstoj manjšin in pa varovanje njihovega svobodnega razvoja. Potemtakem gre izključiti vsakršno asimilacijo ali poizkus raznaroditve po stranskih poteh, marveč ostaja na razpolago samo inteligentna, odločna in dobronamerna politika neposredne pomiritve za odpravo absurdnih in protizgodovinskih iredentističnih sanj. Kar zadeva vprašanje Gornjega Poadižja, je naloga vlad demokratične Italije ta, da od nemško govorečih prebivalcev te pokrajine napravi prav toliko vdanih državljanov, ki bodo osvobojeni psiholoških kompleksov zatiranja in pravne manjvrednosti v odnosu do države in ostalih italijanskih državljanov. Menim, da je nepotrebno poudariti, kako se takšna politika — potrebna za srečen razvoj nemško govoreče manjšine in nujna za blagostanje italijansko govorečega prebivalstva tega področja — povsem sklada s cilji same države. Jasno je, da si izgredov, nemirov in nezadovoljstva na Južnem Tirolskem žele samo pangermanistični agitatorji onkraj meje, katerim se nič bolj ne upira kot pa določena prosvetljena politika pomirjenja.»

Elizabeth Taylor se je zadnji čas pogostoma zadrževala v Evropi. Pravkar v našem mestu vrtijo film «Kleopatra», kjer nastopa v glavni vlogi. Film pa, razen spektakularne, nima nobene prave umetniške vrednosti

V MODI «GOSPODARSKIH ČUDEŽEV» JE NA VRSTI JAPONSKA

V deželi, ki je dala «kamikaze» ni nič «neznosno sramotnega»

Italijanski gospodarski čudež je splahnel in se «čez noč» spremenil v gospodarsko krizo. Tudi zahodnonemški gospodarski čudež se ne omenja več in je kancler Erhard že izrazil določeno zaskrbljenost. Poleg tega pa gospodarstveniki ocenjujejo dovčerajšnji nemški gospodarski čudež drugače kot preprost človek, kajti za zahodnonemškimi gospodarskimi uspehi vidijo izreden dotok dolarjev v prvih povojnih letih. Ker pa so gospodarski čudeži v modi, so se sedaj spomnili Japoncev, ki da doživljajo resnični gospodarski čudež. Ne bomo trdili, da se niso Japonci v povojnih letih krepko opomogli, kar še ne pomeni, da doživljajo resnični čudež, posebno ne mali japonski človek. Kako pa si na Japonskem v posameznih podjetjih pomagajo k uspehu, kako na vse mogoče načine vplivajo na dojemljivega japonskega človeka, da bi dal vse od sebe, je razvidno iz tega, kar je tokijski list «Sjukan Bansjun» pred kratkim prikazal:

«Vstani, brž, sicer boš zamudil na jutranje slavje!» S temi besedami približno žene večine nameščencev in delavcev tokijske podružnice družbe «Macusita Denki» budijo svoje može. Načelnik tega podjetja, ki izdeluje elektronske naprave in transistorje, smatra «jutranje slavje» kot sredstvo za «psihološko mobilizacijo».

«Nameščenci družbe — trdi on — so kolektiv ljudi, ki žive v najrazličnejših pogojih. Nekomu je jutranje razpoloženje pokvaril prepir z ženo, drugemu so v gneči stopili na kurje oko. V takšnem razpoloženju ne moreš doseči visoke produktivnosti. Jutranje slavje popravlja razpoloženje, jekleni človeka za ves dan in on odlično dela.»

Jutranje slavje v podjetju «Macusita Denki» se začne ob 8.30 Delavci in nameščenci se zberejo v veliki veži. Vsi stopijo v vrste, obrnjeni proti slikam predsednika in direktorja družbe.

«Dobro jutro!» — pozdravijo uslužbenci vsako jutro. Nato zvočniki oddajajo «Koračnico Macusita Denki». Vsi prisotni pojo pesem v zboru.

Ko se koračnica konca, stopi na govorniški oder «dežurni». Ta razgane papir in kot nekakšno molitev ali zaprisego prebere «duha družbe Macusita Denki», ki naj prevzame vsakega nameščenca in delavca. Vsi prisotni na jutranjem slavju ponavljajo za dežurnim osnovne misli te prisege po točkah. Skozi dvorano odmeva:

Duh produktivne službe domovini!

Duh iskrenosti in pravičnosti!
Duh bratstva in solidarnosti!
Duh borbene upornosti!
Duh spoštovanja!
Duh pokornosti in skromnosti!
Duh hvaležnosti!

Sledi še «pridiga» dežurnega. Po pravilu je to moralni nauk, ki temelji na življenjskih izkušnjah govornika in ki ga je — po mnenju vodstva podjetja — treba v podjetju negovati.

Prikazali smo «jutranje slavje» v podjetju «Macusita Denki», ki se smatra za vzorno. Toda vsako podjetje, vsaka družba ima svoje značilnosti in niso si vedno druga drugi podobne. Tako n.pr. v podjetju «Jasika», ki izdeluje fotografske aparate, delavci in nameščenci izgovarjajo na glas, točneje ponavljajo «naloge družbe v tekočem letu». V gradbenem podjetju «Kitano Kensecu» se z glavnimi nameščenci vsako jutro «pomeni» sam upravni direktor. Pri družbi «Sanjuej Koge» pa je organiziran poseben odbor, katerega naloga je, temeljito se «pomeniti» z nameščenci.

Ponekod se ta «jutranja slavja» vršijo na res nenavaden način. Pri družbi «Morozov Tjudzo» na pr., ki izdeluje alkoholne pijače, ob 8. uri se nameščenci in delavci v uniformah z delovnimi znaki o položaju razvrstijo v brigade. Moški pozdravljajo vodstvo podjetja z dvignjeno roko, brigadir vsake brigade pa poimensko kliče vse člane brigade in raportira:

«Prva brigada je pripravljena na delo. Ni prisoten en član brigade. Vse ostalo je v redu.»

Pri družbi «Kurita Koge», kjer vse upravno osebje, od direktorja navzdol, sestavljajo bivši vojaki odnosno častniki, obstaja sistem tedenskih dežurstev, himna družbe pa se odlikuje po svoji vojaški surovosti:

«Propadla bo država, ostale pa
bodo gore in reke.
S planine Roko vije veter.
Večerni dež lije nad morjem
Hego.
Mokri ljudje so upognili glave.
Le ti, naš človek, si ostal z
dvignjeno glavo.
Oholo gledaš na požgano
deželo.»

Pri družbi «Jamadsen», ki izdeluje kmetijske stroje, mora o nameščenci vsak dan pozdraviti državno zastavo in ob njej tudi zastavo družbe.

Pisec tega poročila v tokijskem listu se na koncu sprašuje «ali ni neznosno sramotno, da odraslega človeka prisilijo peti te nesmiselne himne in izgovarjati ta bedasta gesla?»

Za Japonce, ki so bili pripravljeni biti tudi «kamikaze», verjetno ni nič neznosnega, še najmanj to, da s svojo zavzetostjo pri delu pripomorejo k čudežu japonskega kapitala.

ŠE ENA, TODA NEVERJETNA RAZLAGA O JOHNSONOVEM «ODKRITJU»

O ameriškem vohunskem letalu «A-11» še vedno le ugibanja

Letalo so gradili v izredni tajnosti - Rezultati «odlični» - Stroški gradnje - Odmev na Johnsonovo izjavo - Vse to naj bi sedaj «komercializirali»

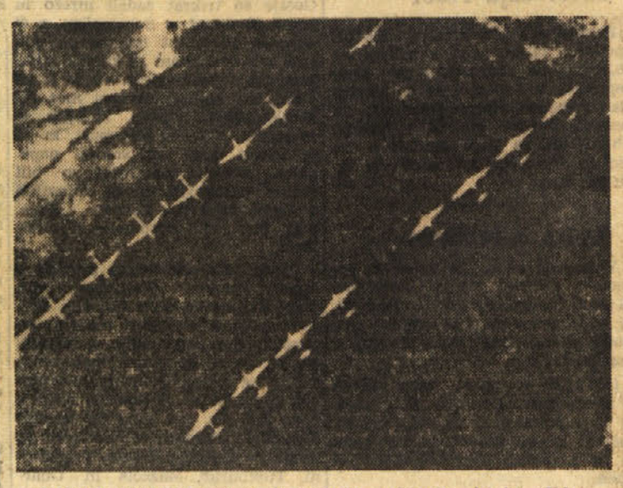

Sovjetsko letališče, kot ga je posnelo vohunsko letalo «U-2»

Vojaške tajnosti se skrivajo, da bi ne priše na uho rasničnemu ali samo potencialnemu sovražniku. Se tem bolj se skrivajo one tajnosti, katerih namen ali naloga je, odkriti tajnosti sovražnika. To je logično, kajti v vsakem primeru je enemu ali drugemu najhuje, ko ne pozna orožja nasprotnika. V tem tako starem pravilu pa smo pred nedavnim doživeli čudno, za sedaj težko razločljivo izjemo. Predsednik ZDA Johnson je javno «spregovoril» o ameriškem letalu «A-11», ki da ima trojno brzino zvoka, ki da more leteti nad 21 tisoč m visoko, ki da mu nobeno orožje ne more do živega itd. V odgovor na to so se takaj oglasili Sovjeti, katerih najkompetentnejši vojaški predstavnik je rekel, da bi se tudi temu letalu zgodilo enako, kot se je letalu «U-2» zgodilo pred leti, ko so ga prav na dan 1. maja sestrelili severovzhodno od Sverdlovska.

Toda ne mislimo, da je 29. februarja predsednik Johnson o tem letalu veliko povedal, pa čeprav so bile o letalu razširjene tudi slike, ki so pa bile tako spretno «popravljene», da z njih ne more niti letalski strokovnjak razbrati veliko, niti toliko, da bi vedel za kakšno letalo gre.

Slike, ki so bile razširjene, niso pokazale niti tega, ali gre za dvomotorno ali enomotorno letalo. V začetku se je govorilo, da gre za enomotorno in šele pozneje se je zvedelo, da je dvomotorno letalo. Dovolj strokovna ameriška revija «Aviation Week» je najprej objavila letalo v treh slikah in zraven dala podatke, ki so jih drugi strokovnjaki odklonili kot «nemogoče». Ali je šlo za namerno ali nenamerno tolmačenje, ni znano. Dejstvo je, da je ista revija teden pozneje svoj opis «popravila», toda iz tega se je dalo sklepati, da je njihova razlaga še bolj nesprejemljiva. Nekateri so trdili, da je to bilo napravljeno namenoma, da bi se «štrene še bolj zmešale».

Strokovnjaki so na osnovi vsega tega prišli do spoznanja, da jim vsi ti podatki in vse te fotografije ter risbe ne dajo dejanske podobe letala niti od zunaj. Ustvarili so si približno sliko letala v profilu, nimajo pa niti približne predstave, kakšno je to letalo od spredaj, in kakšno je «A-11» v svoji osnovni strukturi. Iz tega sklepajo, da je glavna tajnost tega letala v njegovih krilih, v obliki kril ter v razporeditvi motorjev.

V profilu je letalo «A-11» zelo podobno letalu — raketi «X-15», ki je znano po tem, da je doseglo že brzino, ki je šestkrat hitrejša od zvoka. Hkrati pa strokovnjaki menijo, da je letalo «A-11» zelo podobno nadzvočnemu civilnemu letalu «CL-823 SST», ki ga je izdelalo isto podjetje, ki je sodelovalo pri gradnji letala «A-11».

Nikaka tajnost pa ni, da tega letala ni naročilo ameriško obrambno ministrstvo, pač pa da ga je naročila CIA t. j. ameriška tajna obveščevalna služba, ki je njegovo gradnjo tudi finansirala, tako da izredni gradbeni stroški tega letala, iz razumljivih razlogov, niso bili vključeni v vojaški proračun, ker bi v tem primeru bilo prej možno, da se gradnja tega nad vse tajnega orožja prej razkrije. Pri tem moramo dodati, da ne gre za neznatne stroške. Letalo «A-11» je stalo 300 milijonov dolarjev, kar je skoraj 200 milijard lir, številka, torej, ki ne more neopažena mimo.

O tajistvenem letalu se nadalje ve, da ga je izdelal isti konstruktor, ki je izdelal letalo «U-2». Že pred nekaj leti so šefi CIA tega strokovnjaka pozvali, naj izdela nekaj takega, kar bi se ne dalo zrušiti niti s protiletalskim topništvom, niti z raketami zemlja-zrak, odnosno zrak-zrak. Naloga ni bila lahka. Da bi zadeva ostala še bolj skrita, si je konstruktor sam izbral nekaj strokovnjakov — sodelavcev, oblasti pa so mu dale na razpolago zelo pust kraj, kamor je bil prepovedan dostop vsakomur, ki ni spadal v ozko skupino sodelavcev. Ko so izvedli načrt in dokončali posamezne dele, so vse to spet razstavili na kose, vse prepeljali na drugi konec dežele, tu jih v vsej tajnosti ponovno sestavili in letalo «A-11» preizkusili. Rezultat je bil «odličen», kot so se strokovnjaki izrazili. Od tedaj se je — še vedno v vsej tajnosti — gradnja drugih letal te vrste nadaljevala, tako da jih je sedaj izdelanih v celoti deset ali celo enajst.

O tem letalu se ve ali bolje domneva, da so pri njegovi izdelavi prišli v poštev posamezni deli nekaterih izredno uspelih ameriških tipov. Predvsem so se konstruktorji zgledovali po letalu «F-104», nadalje po letalu — raketi «X-15» ali celo «X-17». Nadalje so imeli na razpolago izkušnje motorja za «J-58», za katerega trdijo, da zmore 13.600 kg sunka na morski ravni, v višjih sferah pa še večji. Ko so kombinirali med seboj posamezne dele teh izredno uspelih letal, odnosno motorjev, so mogli sestaviti letalo «A-11», ki se je na poskusnem poletu na oporišču Edwards izkazalo kot «odlično».

Da gre za letalo, ki naj v svoji vlogi zamenja letalo «U-2», ni nikakega dvoma. To izzveni tudi iz Johnsonovega govora in ustreznega odgovora s sovjetske strani. Vohunstvo uspešno [illegible] nes, kot kaže, vsa sredstva, dovoljuje si tudi kršenje [illegible] prostora. Fotografije, ki jih je moglo posneti z velike višine vohunsko letalo «U-2», so dokazale, da more letalo tudi pri izrednih brzinah posneti na «sovražnem ozemlju» tako čiste fotografije, da strokovnjaki razberejo z njih vse, kar jih na «sovražnikovem» ozemlju zanima: ne le tovarne, pač pa tudi majhno letalo. Sedaj se postavlja vprašanje, kako to in zakaj je tajnost, ki jo je toliko let krila Amerika, odkril in še v takšni obliki sam predsednik.

Domnev glede tega je več. Nekateri trdijo, da je Johnson to napravil zato, da bi zagrozil Sovjetom, češ saj vemo, kaj imate. Drugi pa postavljajo temu povsem drugačno razlago, ki da nima nobene zveze z grožnjami, še najmanj vojaškimi. Po nekaterih mnenjih je Johnson to napravil ne iz prestižnih ali državniških razlogov, pač pa iz — komercialnih.

To se zdi čudno in bolj malo verjetno. Kljub temu bomo zabeležili tudi to mnenje, ki temelji na sledečem: Že več let Francija in Anglija sodelujeta v velikem naporu, kako izdelati civilno letalo, ki naj bi s svojo brzino prekosilo vso dosedanjo civilno letalstvo na svetu. Iz tega se je rodil njihov načrt «Concorde», ki predvideva civilno letalo z brzino, ki bi bila 2.2-krat večja od zvočne brzine. Angleške in francoske družbe so pri tem naletele na izredne težave, kajti pri tolikšnih brzinah je treba imeti na razpolago posebne litine, ki zdržijo visoke temperature, ki nastanejo ob trenju letala z zrakom. Kot vidimo, pa je Američanom uspelo najti litino za letalo «A-11». Baje gre za neko litino titana in drugih kovin.

Toda čemu tolikšne stroške in — predvsem — tolikšno «obrambno» prednost tvegati iz komercialnih razlogov? Nekateri odgovarjajo na to takole: vzdušje med Vzhodom in Zahodom postaja znosno. Nadalje letala «A-11» niso več tako nujna, ker da imajo ZDA na razpolago že umetne satelite, ki morejo služiti v enake namene, kot letalo «U-2» odnosno «A-11». In v tem primeru čemu ne bi izkoristili velikega uspeha letala «A-11» v komercialne namene.

Čemu ne bi potisnili nevarne, pa čeprav trenutno šele potencialne tekmece iz zahodne Evrope, že sedaj iz konkurence? Letalska industrija meče ogromna sredstva v to, da izdela nova konkurenčna letala. Onih skoraj 200 milijard, kolikor je stalo letalo «A-11», bi se dalo všteti v te stroške ameriških letalskih družb in industrije. Letalo «A-11» bi se iz vohunskega moglo spremeniti v potniško.

Domneva ali razlaga je kar logična, vendar nesprejemljiva, saj je znano, da bi si CIA kaj takega ne privoščila. Zato ostane vprašanje, zakaj je Johnson to «izdal», še vedno brez jasnega odgovora.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

E. Zenari v «Občinski»

V Občinski galeriji razstavlja Ernesto Zenari, ki se sicer podpisuje s kratico ERZ. Je to posebne vrste slikar z višjo izobrazbo, kateremu je slikanje sredstvo raziskavani medsebojnih vplivov v odnosu umetnosti do znanosti. To pa je mogoče, kot Zenari utemeljuje v učeni lastni predstavi v katalogu, h kateremu pa je uvodno besedo napisal Giulio Montenero, edinole s pomočjo abstraktnega slikanja. Res je vsekakor, da je to sodobno likovno izražanje omogočilo razširiti obzorja upodabljajočih umetnosti, res je, da je omogočilo neštetim slikarjem, da so v tej novo odkriti skoro brezmejni slikarski celini lahko utirali osebnejše poti k umetniškim ciljem, pa čeprav so ti včasih bili prividi fate morgane.

Poti abstraktne izraznosti so številne. In eno izmed njih si je izbral tudi Zenari, da ga popelje preko odljudnih prehodov v plodovite predele umetnosti. To pot hodi Zenari že nekaj let in napredek med sedanjo in poslednjo razstavo, na kateri nam je prikazal v sliki kozmične ideogrume, je tokrat očividno obratno usmerjen v polnejše podajanje tega, kar sprejema njegova umetniška občutljivost na trdnejši zemeljski poti.

Čeprav je tudi sedaj večina slik močno duhovno prečiščena in polna odmevov črtne askeze iz prejšnje dobe, so pa vendar barve krepkejše, likovni znaki gostejši in njih umetniški utrip vzbuja v nas že odmeve iz stvarnosti našega okolja. Tako slika «Zemeljsko seme» posrečeno ponazoruje tajinstvenost sile kalenja organskega življenja, dočim občutimo v drugi nevidno rast skalnatih skladov anorganske snovi.

Povsem nova za nas pa sta velika bakrena reliefa. V njih se šele sprošča vsa Zenarijeva upodabljevalna sila, ki jo sicer v sliki nekam zadržuje in nadzoruje razumska plat slikarja — filozofa. «Vesoljne modulacije I» so bile razstavljene lani na XV. Biennali d'arte triveneta, toda v njih je že mnogo snovne podlage, ki se občuti kot spomin prastarih arhitektur predkolumbijskih civilizacij Amerike. Nasprotno pa v drugem relieju že lahko opažamo arhaičnega vojščakajunaka. Vse to kaže da bo Zenari morda kmalu zaključil parabolo svojega abstraktnega slikanja na bolj stvarnejših tleh.

MILKO RAMBIČ

Zenari: «Vesoljske modulacije I»

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S pogumom in odločnostjo boste prispeli do cilja. Razširite svojo družbo, da ne ostanete osamljeni.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Preveč cincate in si s tem zapirate vrata v nove poslovne možnosti. Večja čustvena zadoščenja v bližnjih dneh.

DVOJCKA (od 21.5. do 22.6.) Utrdili si boste položaj, vendar ne bo šlo tako nalahko. Nakazujejo se vam možnosti večjih odločitev.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ko gre za finančne zadeve, bodite skrajno previdni. V stikih s starejšimi ljudmi več diplomacije.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Trdno ostanite na svojih položajih, da vas ne spodnesejo. Veselje se vam obeta, toda ne nalahko.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Poslovno življenje terja resnost. Držite se svojih obveznosti. V čustvenih zadevah nepričakovan uspeh.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Izredne okoliščine vam bodo omogočile velike uspehe. Harmonija v družini je odvisna izključno od vas.

SKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Preveč drzne zamisli bi vam prinesle le razočaranje. Več realnosti. Neutemeljeno ljubosumje.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Nove ponudbe poslovnega značaja, ki jih ni zavreči. V čustvenih zadevah začasna hladnost.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Poslovni spori na dnevnem redu. Previdnost! Tudi v družbi bodite bolj previdni kot doslej.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) V naglici boste napravili napako, ki jo boste drago plačali. Veliko več uspeha v družini in družbi.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Velike odgovornosti, ki bodo prinesle tudi velika zadoščenja. Prijetno razpoloženje v novi družbi.

Čudna toča z neba

BATON ROUGE, 9. — Na področju Baton Rougea je v zadnjih 36 urah padlo najmanj 5 neidentificiranih predmetov, ki so treščili z neba in ob trčenju zatresli vsa bližnja poslopja in skopali velike luknje v zemlji. Po mnenju fizikov in astronomov tukajšnje univerze se ne izključuje možnost, da gre za ostanke meteoritov.

RADIO VELE VIZIJA

PETEK, 10. APRILA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Mali ansambli; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz glasbenih sporedov; 13.30 Motivi iz revij; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Pesem in ples; 18.00 Bilo je nekoč...; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Violist Belli, violočelist Vendramelli; 18.50 Tamburaški ansambli; 19.15 Radijska univerza; 19.30 Znani pevci; 20.00 Sport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Pesmi brez besed; 21.00 Operna glasba; v odmoru Socialne vede; 22.15 Od valčka do hully-gullyja; 22.50 Melodije v polmraku.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Lahka glasba; 13.40 Zborovsko petje; 14.10 Komorni koncert; 14.35 Z onstran Tilmenta.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 8.00 Prenos RL; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 V domačem tonu; 14.00 Straussovi valčki; 14.30 Melodije; 15.30 Slov. narodne; 15.45 Prenos RL; 16.15 Pevci; 16.30 Današnje teme; 16.40 Na obletnico smrti G. F. Haendla; 17.40 Pisan glasbeni program; 18.00 Prenos RL; 19.00 Lahka glasba; 19.30 Prenos RL; 22.15 Jazz; 22.40 Srebotnjakova Sonata za klavir.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.20 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.45 Simf. glasba; 13.25 Dva glasova — en mikrofon; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Filmske novosti; 15.30 Glasbeni carnet; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Franckova Sonata za violino in klavir; 18.00 Vatikanski koncil; 19.10 Oddaja za delavce; 20.25 Pirandello: «I vecchi e i giovani» — II. nad.; 21.00 Simf. koncert.

II. program

7.35 Jutranja glasba; 8.40 Poje U. Marcato; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritmi; 9.35 Eno uro v Rimu; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.00 Vesela glasba; 12.00 Zvočni trak; 14.00 Pevci; 14.45 Za prijatelje plošč; 15.00 Ital. pesmi; 15.15 Plošče; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 D. Barry: «Ljudje časti»; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.35 Glasbeni variete; 21.35 Znanost; 22.00 Jazz.

III. program

18.30 Severnoameriška kultura; 18.45 Na programu L. Nono; 19.15 Ital. periodični tisk; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Chopin in Liszt — Busoni; 21.20 Lope De Vega; «Kavalir iz Olmeda».

Slovenija

8.05 Lahka in operetna glasba; 8.30 Domače melodije; 8.55 Pionirski tednik; 9.25 Pomladne slike...; 10.15 Iz Wagnerievega «Somraka bogov»; 10.35 Novost na knjižni polici; 10.55 Glasbena medigra; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Domače pesmi; 13.30 Opravki za virtuoze; 14.05 Radijska šola; 14.35 Češkoslovaške in sovjetske popevke; 15.15 Napotki za turiste; 15.20 Zabavna glasba; 17.05 Iz življenja Dvoraka; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Pesmi borbe; 18.30 Pripoveduje nam...; 18.45 Iz naših kolektivov; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Poljska zabavna glasba; 20.15 Zunanjepolitični pregled; 20.30 Iz slov. violinske glasbe; 21.15 Oddaja o morju; 22.10 Plesni zvoki; 23.05 Orkester Kostelanetz; 23.20 Glasba našega časa.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 TV pošta; 19.35 Recital Nicole Rosija in Virginie Zeani; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik

Goriško-beneški dnevnik

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V SOVODNJAH

Za popravilo poti po vaseh je potrebnih nad 50 milijonov

Zaprosili bodo za prispevek države - Imenovanje občinskega zastopnika v odboru za prosto cono - 2,4 milijona lir za izboljšanje cestne razsvetljave po vaseh

Pretekli torek zvečer je imel občinski svet v Sovodnjah svojo redno sejo, na kateri so svetovalci obravnavali številne važne argumente, ki so bili na dnevnem redu.

Med drugim so sprejeli sklep, da bodo modernizirali in ojačili javno razsvetljavo po občinskih vaselkih. Gre za 97 javnih svetilk na osnovi neonske razsvetljave, za kar bodo predvidoma potrošili 2.4 milijona lir. V Sovodnjah samih ne bodo za sedaj izvedli take zamenjave, ker morajo počakati na dokončno odobritev načrta za pokrajinsko cesto, da bodo lahko potem postavili drogove za svetilke na pravo mesto.

Na predlog župana, ki je obrazložil vso zadevo, so svetovalci odobrili načrt za ureditev občinskih cest po raznih vaseh občine po katerem naj bi v ta namen potrošili skoro 51 milijonov lir. Od tega naj bi prispevala država 80 odst. na osnovi zakona št. 181 od 21.4.62 in odboru so dali nalogo, da vloži zadevno prošnjo na pristojni urad v Rimu. Preostali znesek za asfaltiranje teh cest bi krili s posojilom ali kakšnim drugim prispevkom.

Precej dolgo so razpravljali tudi o Vrhu in njegovih cestah, v zvezi s sporočilom vojaške oblasti, da je pripravljena prispevati 2.1 milijona v materialu, za popravilo teh cest na makadamski podlagi. Svetovalci so prišli do zaključka, da nima smisla popravljati teh cest ne da bi jih asfaltirali. Ker pa je prispevek premajhen, da bi se poznal na vseh poteh, so sklenili predlagati, naj bi določeni prispevek v materialu šel ves za ureditev vsaj enega dela ceste Vrh-Rubije, ki bi bila za Vrhovce najvažnejša. Občinska uprava bo poskušala dobiti še druga sredstva za popravilo te ceste. Obenem pa so pisali vojaški upravi naj bi po možnosti zvišala svoj prispevek ter med drugim navedli veliko škodo, ki jo je morala utrpeti ta vas med vojno, ko je med drugim bila odrezana od svojega dotedanjega občinskega središča in ostala brez cestne povezave z novim občinskim središčem ter je tudi drugače imela od vojne in vojaščine zelo veliko škodo. Zato so sklenili predlagati vojaški upravi, naj bi sama prevzela vse popravilo in asfaltiranje te ceste ali pa naj bi vsaj znatno zvišala svoj prispevek v materialu v ta namen. Ta in prejšnji sklep so sprejeli soglasno.

Za zastopnika občine v odboru goriške proste cone so svetovalci izvolili dr. Vilka Cotiča, ki bo zastopal občinske interese sovodenjske občine v tem odboru.

Glede odstopa zemljišča za župnišče pri cerkvi na Peči niso sprejeli nobenega dokončnega sklepa, ker bodo morali prej točneje pregledati načrt, ki pa ga prizadeta stranka še ni predložila. Pravtako so odložili določitev novih pristojbin na pokopališču. Glede popravil na županstvu so tudi sklenili, da bodo za ta dela zainteresirali še kakšno podjetje in potem pregledali, katera ponudba bo najbolj ugodna.

Na seji so se spomnili tudi brivcev in odobrili pravilnik za to obrt, ki določa predpise glede ureditve in opreme lokalov, higiene itd.

Pred zaključkom seje so se svetovalci pogovorili še o nekaterih drugih občinskih problemih, ki niso bili izrecno navedeni na dnevnem redu.

TRAGIČNA POMOTA V RONKAH

Zastrupil se je s formalinom ki ga je pil, misleč da je vermut

Vilko Meterc je podlegel poškodbam in včeraj so ga pokopali

Včeraj popoldne so v Ronkah spremili k zadnjemu počitku na tamkajšnjem pokopališču komaj 32-letnega Vilka Meterca iz Soleschiana blizu Ronk, ki je prejšnje jutro okrog 6. ure pomotoma popil požirek formalina iz steklenice, ki jo je žena postavila na polico v kopalnici. Meterc je mislil, da je v steklenici vermut, ker je bila na njej taka etiketa in ko se je zavedel pomote, je bilo že prepozno. Takoj je začutil v črevesju hude bolečine in sam se je privlekel do kuhinje, kjer je popil nekaj mleka v upanju, da mu bo to pomagalo proti strupu. Potem je še klical na pomoč in padel v nezavest.

Domači so takoj poklical avto Rdečega križa iz Tržiča, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnišnico v Tržiču, kjer pa mu niso mogli pomagati saj je že med potjo podlegel hudemu strupu.

Karabinjerji iz Ronk so v zvezi z nesrečo uvedli preiskavo in ugotovili, da je formalin kupila Meterčeva žena Ilva-Marija, ki ga je nameravala uporabiti za temeljitejše očiščenje higienskih prostorov. Truplo pokojnika je pregledala tudi sodna komisija in ko je ugotovila smrt ter njen vzrok, je dala dovoljenje za pokop.

Pokojni Vilko Meterc se je priselil po vojni s svojo družino iz Zabrižnice pri Ljubljani, ko je njegova mati podedovala lepo kmečko posestvo, v Soleschianu, ki je bilo nekdaj last družine Chiaradia. To zemljo je obdeloval skupaj z družino in pred nekaj leti se je poročil ter sta z ženo Marijo imela dva otroka, od katerih ima Rihard tri leta, Evelina pa komaj 5 mesecev. Komaj 10 dni prej pa je umrla tudi njegova mati, 68-letna Ana Tomc.

Tragična nesreča je presunila vso okolico in ljudje so pokojnika v velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

ZAKLJUČEK RAZPRAVE O POŠTNIH PONEVERBAH

Upravitelja iz Pevme in Števerjana obsojena na 5 let in 1 mesec zapora

Lavrenčič je dobil 3 leta zapora in 80.000 lir globe, Altieri pa 25 mesecev zapora in 70.000 lir globe; oba tudi prepoved izvrševanja javne službe za 5 let

Včeraj zvečer se je pred goriškim okrožnim sodiščem zaključila razprava proti Aleksandru Lavrenčiču, bivšemu poštnemu upravitelju v Pevmi, in Remu Altieriju, bivšemu poštnemu upravitelju v Števerjanu, ki sta bila obtožena številnih poneverb na škodo strank, ki so se posluževale teh dveh poštnih uradov. Kot smo že pisali, se je začela razprava o tej zadevi že pretekli torek. Sodni dvor je po dveurnem posvetovanju ob zaključku razprave izrekel naslednjo razsodbo:

Aleksander Lavrenčič, ki je vse priznal, je bil obsojen na tri leta zapora in 80.000 lir globe ter na prepoved opravljanja javne službe za dobo petih let. Drugi obtoženec Remo Altieri je bil obsojen na 2 leti 9 mesecev in 10 dni zapora in 70.000 lir globe ter na prepoved izvrševanja javne službe za pet let. Vendar so mu znižali kazen za 8 mesecev zaradi amnestije na dve leti in en mesec.

Včerajšnja razprava v dopoldanskih urah se je začela z zaslišanjem priče Marte Srebrnič in Amalije Koren, ki sta povedali, da jima je bila škoda povrnjena. Nato sta branilca Lavrenčiča odv. Blessi in Bartolotto iz Trevisa ponovno predlagala zdravniški pregled obtoženca, kar pa je sodišče po krajšem posvetu zavrnilo.

Državni tožilec je nato v svoji obtožbi ugotovil krivdo obeh obtožencev, razčlenil posamezne člene obtožbe ter zahteval za Lavrenčiča 6 let zapora in 100.000 lir in trajno prepoved izvrševanja javne službe. Za Altierija pa je predlagal 3 leta zapora, 60.000 lir globe in 5 let prepovedi opravljanja javne službe.

Od obrambe je prvi govoril dr. Turel za Altierija, ki je skušal prikazati svojega varovanca kot poštenjaka in vestnega uradnika ter je zelo spretno tolmačil posamezna dejanja v korist obtoženca. Tako je v zadevi 800.000 lir iz hranilne knjižice Delpinove skušal prikazati, da se je vse vsote polastil Lavrenčič in da je obtožil Altierija zato, ker je sumil, da ga je ta ovadil sodnim oblastem.

Pri nadaljevanju razprave popoldne je za Lavrenčiča prvi govoril odv. Blessi iz Gorice, ki je predlagal združitev vseh obtožb v eno ter predlagal naj sodniki upoštevajo nenormalnost obtoženca. Predlagal je tudi naj izpustijo obtoženca na začasno svobodo.

Odv. Bortolotto iz Trevisa pa je predlagal nekatere spremembe v obtožnici ter je opisal obtoženca kot ubogega dečka, ki je bolan in ki se kesa svojega dejanja. Dejal je, da se je obtoženec vedno čutil odvisnega od drugih, od očeta, matere, potem od žene, ki so imeli močnejšo osebnost od njegove. Ko je omenil njegovo mater je obtoženec začel jokati.

Sodni dvor se je nato umaknil v posvetovalnico in izrekel razsodbo kot je omenjena na začetku.

Kot zanimivost naj še omenimo, da je obtoženi Lavrenčič prejel pred dvema tednoma v zapor priporočeno pismo poštne direkcije, v katerem mu ponuja neko vodilno mesto v poštni službi. On je seveda ponudbo sprejel.

V Podgori je umrl Mihael Maligoj

Včeraj popoldne ob 16.30 je bil v Podgori pogreb 71-letnega Mihaela Maligoja, iz hiše žalosti v Ul. Attimis 73 na domače pokopališče. Na zadnji poti ga je spremilo lepo število prijateljev in znancev iz Podgore in od drugod.

Pokojnik je že dalj časa bolehal in nekateri pravijo, da zaradi posledic padca s kolesom pred leti v Pevmi. Kot mlad fant se je priženil iz Šmartnega v Brdih v Podgoro, kjer je kot kolon obdeloval zemljo dedičev grofa Attemsa. Bil je zaveden slovenski človek ter sta v tem duhu z ženo vzgojila tudi svoje otroke, od katerih se jih je del razpršil po svetu. Doma sta ostala še dva sinova, ki pa tudi rajši delata v tovarni kot pa na grofovski zemlji, ki je vedno bolj zapuščena.

Zborovanja PSIUP

Pokrajinska federacija PSIUP sporoča, da bo jutri v soboto ob 18.30 volilno zborovanje na Trgu republike v Tržiču, kjer bo govoril član glavnega odbora stranke L. Libertini. Isti bo govoril v nedeljo ob 11. uri na Trgu Battisti v Gorici in ob 17. uri v Gradežu na Trgu 26. maja.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj ob 12. uri je prišel po pomoč v goriško civilno bolnišnico 24-letni Stanko Petejan s Peči 22, ki se je doma na delu urezal v sredinec desne roke. Okreval bo v osmih dneh.

Ob 11.30 so nudili prvo pomoč 27-letni Agnese Comisso iz Ločnika, ki se je ponesrečila na delu, pri čemer se je poškodovala na desni nogi in po rokah. Okrevala bo v 15 dneh.

Huje pa se je poškodoval 17-letni Giovanni Fania iz Gorice Ul. Brigata Casale 55, ki se je ponesrečil na telovadišču na Rojcah, ko je skočil s palico in si pri tem zlomil nogo. V bolnišnici so ga pridržali za 25 dni na zdravljenju.

Skuterist trčil v avtobus

Včeraj okrog 12.40 se je po Ul. Manzoni vračal Ribijev avtobus, ki ga je vozil 34-letni Italo Meinardi iz Gorice Ul. Lunga 22 proti svoji garaži. Ko je privozil v bližino tovarne karamel Sorini, mu je prišel na lambreti nasproti 24-letni Giovanni Zanin iz Gorice Ul. Borgo Castello 32. Lambretist je hotel zaviti proti podjetju Sorini in je pri tem trčil v avtobus. Na srečo ga je pri trčenju vrglo z vozila, da ni dobil hujših poškodb. Z avtom Zelenega križa so ga odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili udarec na hrbtu in nekaj manjših prask. Nudili so mu prvo pomoč s prognozo okrevanja v petih dneh.

Darovi in prispevki

A. in V. Boškin iz Pevme darujeta za Dijaško Matico: namesto cvetja na grob Jelke Fajgelj 2.000 lir in namesto cvetja na grob Viljema Nanuta 2.000 lir.

Kino

VERDI. 16.30: «I vincitori», G. Hamilton in M. Marcouri; ameriški črnobeli film.

CORSO. 17.00: «Intrigo a Stoccolma», P. Newman in E. Sommer. Kinemascopski barvni film.

VITTORIA. 17.15: «The mucis — man», R. Preston in S. Jones; ameriški tehnikolor.

CENTRALE. 17.15 — zadnja predstava ob 21.30: «Il pirata del diavolo», R. Harrison in A. Ubaldi. Ameriški kinemaskop v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna «AL CORSO», Korzo Italia št. 89, tel. 24-43.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo dnevno temperaturo 14,3 stopinje nad ničlo ob 11.30 in najnižjo 2 stopinji nad ničlo ob 4. uri. Povprečna dnevna vlaga je dosegla 60 odst.

NOČNI VLOM V TRŽIČU

Iz trgovine s krznom so odpeljali za 15 milijonov blaga

Policija je streljala za njimi, toda avto z evidenčno tablico iz Benetk, je ušel

Prejšnjo noč sta dva nočna stražnika v Tržiču opazila nekaj sumljivega pri trgovini s kožuhovino Constantino Grillo v Ul. Roselli. Preden pa sta se lahko prepričala za kaj pravzaprav gre, so skočili iz trgovine trije neznanci v avto, ki je stal pred trgovino pripravljen ter naglo pobegnili. Eden od obeh čuvajev je ustrelil v zrak s svojo pištolo, drugi pa za avtomobilom vendar oba zaman in se je zlikovcem posrečilo pobegniti. Utegnila sta samo ugotovili, da je bil avto precej velik in je nosil evidenčno tablico iz Benetk.

Pri pregledu v trgovini so ugotovili, da so vlomilci odnesli precej krzna in drugega blaga ter ga jadrno naložili na avto. Škodo cenijo na okrog 15 milijonov lir. V trgovino so prišli tako, da so vlomili mrežasto navojnico in potem razbili steklo izložbenega okna. Policija je mrzlično na delu, da bi izsledila predrzne vlomilce, o katerih so mnenja, da gre za mlade ljudi.

Občni zbor podpornega društva

V nedeljo 12. t. m. bo v prostorih Ljudske čitalnice v Gorici, Ul. Ascoli 1/I. redni letni občni zbor Podpornega društva za Goriško, z začetkom ob 9. odnosno pri drugem sklicanju ob 10. uri. Na dnevnem redu je poročilo o delovanju društva lani, volitev novega odbora in slučajnosti. Člane vabimo k čim večji udeležbi, da se bodo pogovorili o bodočem delovanju društva.

šport šport šport

JUTRI NA OBČINSKEM STADIONU V FIRENCAH

Trenerja iščeta v tekmi ITALIJA-ČSSR *rešitev številnih dvomov*

FIRENCE, 9. — Po decembrski tekmi z Avstrijo je prišel čas za italijansko reprezentanco, da se loti priprav za nadaljnje nastope na mednarodnem področju in prvenstveno na kvalifikacijskem turnirju za vključitev v finalno skupino svetovnega nogometnega prvenstva. Češkoslovaška bo torej prvi preizkusni kamen za «plave», ki bodo imeli v enem letu dovolj časa, da ugotovijo in odpravijo številne hibe in napake.

Sobotna «prijateljska» tekma s Čehi bi morala biti zato zelo zanimiva. Predvsem zaradi problemov, ki tarejo obe reprezentanci. Čehi so po izrednem uspehu na prejšnjem svetovnem prvenstvu padli precej nizko in nikakor niso mogli priti do zmage. Sedaj pa so začeli resno misliti na obnovitev moštva z vključitvijo mladih sil v reprezentanco. Prav zaradi tega je zanimanje češkoslovaških tehnikov osredotočeno bolj kot v Firence na Dunaj, kjer bo nastopila olimpijska reprezentanca.

Italijani torej ne bi smeli imeti težke naloge in se bodo lahko mirno posvetili problemom, ki jih bo moral tehnični komisar Fabbri v najkrajšem času rešiti. Delo, ki čaka Fabbrija je precej težavno in ga lahko razčlenimo na tri dele. Predvsem bo moral tehnični komisar sestaviti reprezentanco iz samih italijanskih igralcev, potrditi bo moral Mazzolo kot vodja napada in bo moral tudi sestaviti moštvo iz mladih nogometašev (povprečna starost 26 in 27 let), a vseeno z izkušnjami na mednarodnem področju. Delno je Fabbri že dosegel okvir moštva s ključem v napadalni trojici Bulgarelli-Mazzola-Rivera. V sobotni tekmi bo imel Fabbri vpogled na morebitno napredovanje sistema igre Italijanov. Sicer je precej nezadovoljen, posebno zaradi slabe igre B reprezentance v včerajšnji tekmi z Belgijo B.

Jutrišnja bo že 13. mednarodna tekma, ki jo bo italijanska A reprezentanca igrala na florentinskem občinskem stadionu. Prvič je nastopila 1933. leta in sicer prav proti Čehom. Sedaj se bo vrnila po dveh letih ponovno v Firence; zadnjo tekmo jo je namreč odigrala 5. maja 1962 proti Franciji. Italijani bi morali nastopiti v naslednji postavi: Negri, Robotti, Facchetti, Guarneri, Salvadore, Fogli, Menichelli, Bulgarelli, Mazzola, Rivera in Pascutti.

Trener češke reprezentance Jira, ki nadomestuje tehničnega komisarja Vytlacila, bo najavil postavo nocoj ali morda jutri. Tekmo bo sodil Španec Jose Gonzales Echevarria, stranska sodnika pa bosta njegova rojaka Lloris in Bueno. Dvoboj se bo začel ob 16.30.

GIANNI RIVERA

Včeraj trening tekma za obe reprezentanci

FIRENCE, 9. — Češki nogometaši so danes trenirali v Viareggiu. Po razgibalnih vajah so odigrali trening tekmo proti enajstorici centra mladih nogometašev, katerim so se pridružili rezervni igralci češkoslovaške reprezentance, medtem ko je v obrambo vrat stopil Schroiff. Gostje so trikrat zadeli mrežo in sicer v 7' prvega dela igre, ki je trajal 23 minut, s Schererjem, v 6' drugega 16 minut trajajočega polčasa s Kvasinakom in končno v 11' ponovno s Schererjem. Ta se je izkazal kot najbolj nevarni mož češkoslovaškega napada. Z njim se je odlikoval krilec Masopust, ki pa je tokrat igral kot srednji napadalec. Njegovi predložki so bili vedno učinkoviti in so spravljali v akcijo tako par Scherer - Kvasniak kot krili Pospíhala in Cvetlerja.

Danes so iz Bardolina prispeli v športni center v Coverciano tudi člani italijanske reprezentance. Pozno popoldne je Fabbri razdelil vse razpoložljive nogometaše v dve ekipi, ki sta se spoprijeli med seboj v trening tekmi. Golov je bilo precej in tekma se je končala neodločeno 6:6. Po dva gola so dosegli Menichelli, Pascutti in Facchetti, po enega pa Robotti, Rivera, Trapattoni, Tumburus, Mazzola in Guarneri.

Tekma je služila Fabbriju za ugotovitev forme vsakega posameznega igralca in predvsem Rivere ter Trapattonija. Medtem ko je vedel, da Trapattonija ne bo mogel poslati na igrišče, je za Rivero počakal na zdravniški nasvet. Ta je bil ugoden in tako bo Rivera igral skupno z drugimi v postavi, ki jo kot verjetno omenjamo na drugem mestu.

Po vesteh iz Buenos Airesa

Sanfilippo k Milanu?

BUENOS AIRES, 9. — V tukajšnjih krogih se govori, da je vodstvo Milana v pogajanju z argentinskim nogometašem Josejem F. Sanfilippom, ki je trenutno prost. Sanfilippu je vodstvo kluba Boca Junior zaradi nedisciplinе preklicalo pogodbo. Baje se je neki član vodstva Milana že dogovoril s Sanfilippom in mu predložili pogoje za izselitev v Italijo. Argentinski nogometaši naj bi odgovorili do sobote.

* * *

MILAN, 9. — V krogih vodstva Milana izključujejo možnost, da se zanimajo za Sanfilippa. Vodstvo trdi, da ima Milan že preveč tujcev in da je med temi Gallardo iz Peruja, ki mora še priti v Italijo. Ni izključeno, da skuša predsednik kluba Boca Junior, ki je v prijateljskih stikih s člani vodstva Milana, najti za Sanfilippa mesto v kaki evropski enajstorici.

* * *

MILAN, 9. — Po dovoljenju s strani nacionalne nogometne lige vodstvo kluba Lanerossi iz Vicenze urejuje zadnje podrobnosti za nastop na mednarodnem nogometnem turnirju v New Yorku. Lanerossi bo igral v Ameriki šest tekem in sicer: 5. junija v Chicagu proti Bremen FK (Nemčija), 7. junija v New Yorku proti Heart of Midlothian (Škotska), 14. junija v New Yorku proti Blackburn Rovers (Anglija), 21. junija v Chicopee proti Heart of Midlothian in 24. junija v New Yorku proti Bremen FK.

Enajstorica iz Vicenze bo odpotovala 2. junija v Amsterdam, od koder bo z letalom nadaljevala pot do New Yorka.

OD 23. MAJA DO 2. JUNIJA

Nogometni turnir amaterskih reprezentanc

Osem držav prijavilo udeležbo

GENOVA, 9. — Od 23. maja do 2. junija bo v Liguriji mednarodni nogometni turnir za amaterske reprezentance, na katerem bodo nastopile poleg Italije, še Francija, Anglija, Nemčija, Grčija, Holandska, Španija in Malta. Vse prijavljene države so razdelili v dve skupini. V prvi so Italija, Španija, Holandska in Malta, v drugi pa Francija, Anglija, Nemčija in Grčija. Štiri tekme bo RAI-TV oddajala v celoti. Turnir bo potekal po naslednjem razporedu:

I. kolo

23. maja v Sanremu ITALIJA - HOLANDSKA,

24. maja v Vignole Borbra ŠPANIJA-MALTA, v Savoni NEMČIJA-FRANCIJA, v La Spezii GRČIJA - ANGLIJA.

II. kolo

28. maja v Cairu Montenotte ITALIJA - MALTA, v Genovi HOLANDSKA-ŠPANIJA, v Chiavariju FRANCIJA - ANGLIJA, v Alassiu NEMČIJA - GRČIJA.

III. kolo

30. maja v La Spezii ITALIJA - ŠPANIJA,

31. maja v Cairu Montenotte MALTA - HOLANDSKA, v Imperii FRANCIJA - GRČIJA, v Finale Ligure NEMČIJA - ANGLIJA.

Zaključna tekma za tretje in četrto mesto bo 2. junija popoldne v Sestri Ponente, medtem ko bo na stadionu Marassi v Genovi v večernih urah finale za prvo in drugo mesto.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

35.

— Pravi, da boš dobil odlikovanje — se vplete Djak.

— Od koga?

— Od ameriškega kongresa.

— Povej mu — zamahne Kapara z roko — naj nam ameriški kongres namesto odlikovanj pošlje kaj več orožja in streliva. Odlikovanja pa bomo poslali mi njim. Protitankovske granate naj nam pošiljejo, «John Bula» in temu podobnega.

O, yes...! — je kimal padalec, srečen in presrečen, da je vse tako lepo opravil.

— Še to mu povej — doda Kapara — ko se ti naši angloameriški zavezniki enkrat dogovorijo o čem s partizani, naj držijo besedo. Ko so se letos izkrcavali v Normandiji, so nam sporočili, naj se umaknemo od cest in železniških zvez, ker bodo tri dni zapovrstjo bombardirali in pošiljali aviacijo. Mi smo se umaknili in tri dni opazovali, kako drvijo prepolni vlaki Nemcev in vojnega materiala, naši minerji so križem rok gledali bando, preklinjali vse po vrsti — o zavezniških avionih pa niti sledu! Naj nas torej za naprej ne vlečejo in naj držijo besedo! Le povej mu to Djak...!

Ni še utegnil prevesti besede svojega desetarja, ko nekje blizu sikne topovska granata in se razleti kakšnih sto metrov od njih. Sikne še ena. Z okopov nad Zeleno Mrkvico zagrmijo poljske havbice. Kapara skoči pred desetnijo in zavpije: — Fantje, se že začenja...! Komandantu brigade smo skrajšali dolg čas, odkrili smo sovražne položaje, svojo nalogo smo naredili. Vaba zraven mene, ustaši pred menoj, desetnija okoli mene, želodec votel — smer na kotel. V teee-ku...!

Odšli so hitrih korakov, a v vinogradu, pri tisti zidanici, kjer je Kapara bral pisma in sanjaril o ženskah, kalniške brigade ni bilo. Ne v vinogradu ne kje na vidiku. — Kam so izginili, pasja dlaka! — se razjezi Kapara in sname puško. Razmišlja, kod bi krenil, z očmi preiskuje bližnje griče, ko na lepem opazi čisto blizu sebe kmeta, ki čepi in se skriva pod trto. Kapara v hipu vzdigne puško in ukaže:

— Ven!

Brez besede kmet zapusti skrivališče.

— Kaj delaš tu?

— Poslušam... izreče kmet boječe, a ne ve, kaj neki se bo zgodilo.

— Koga poslušaš?

— Kanone.

— Kanone? Kakšne kanone? Topove?

— Ja...

Kapara si pritegne šlem in malo pazljiveje pogleda kmeta. Utegnil je imeti petdeset let, bil je nizek, suhljat, na glavi je imel oguljen zagorski klobuk in pod krajevci vznemirjene oči preplašene veverice.

— Da ni morebiti vohun, tovariš desetar, vohun in sovražni ogleduh?! — zaskrbi Djaka. Kapara dalje zaslišuje:

— Kdo te je poslal sem poslušat topove?

— Kdo naj bi me poslal? Sam sem prišel, to je moj vinograd in tudi zidanico imam tu. Ko so zagrmeli kanoni, sem napel ušesa in poslušal...

— Poslušaš? In kaj?

— Poslušam... če mi verjamete... poslušam, ali bo vsaka granata eksplodirala ali ne bo. Tu pod gozdom imam četrt orala koruze in skoraj vso koruzo so mi požrle in uničile divje svinje.

— Pa...? — se zanima Kapara — Kaj ti tu pomaga artiljerija in v kakšni zvezi je vse to?

— Je, je...! Poslušam kanone in mislim, ko bi ostala kakšna granata cela, da ne bi eksplodirala, bi jo poiskal, bi jo izkopal pa bi iz nje napravil mino in jo nastavil v koruzi, morda bi ubila kakšno svinjo. Vse so mi preorale, brez kruha bom!

Kapara žalostno pomisli: — Mi še za topove nimamo dovolj granat, tale bi jih pa rad... za divje svinje! Prevejanec! — Vendar mu tega ne reče, za trenutek pomolči, potem ga vpraša:

— Kam so šli partizani, ki so bili tu v vinogradu?

— Šli so... šli so...

— Da niso šli na vse štiri strani sveta?! — zaostri Kapara vprašanje.

— Šli so večerjat — prepričevalno pove kmet in takoj doda ter pokaže nekam z roko: — Ali vidite tisto cerkev na vrhu? Šli so v tisto vas... Vas Hurmanci. Pohitite, dokler vam niso vsega pojedli, kajti vas je ubožna!

Še malo ne vesel odrine Kapara na pot proti vasi. Ob slovesu vendar reče kmetu: — Ne skrbi za našo večerjo... Naša vojska ne je po hišah... Ima intendanco in svojo kuhinjo!

VIII.

ALI JE PRAVICA SVINJA PLEMENICA, KI VČASIH SKOTI VEČ PRAŠIČKOV, KAKOR IMA SESKOV NA TREBUHU? OBSTAJAJO ČAROBNE BESEDE, S KATERIMI BI SE MOGLI PARTIZANI SPREMENITI V PTICE IN BI JIH LAHKO ODGNALI KAKOR VRABCE? NEKAJ BESED O RAZREDNEM SOVRAŽNIKU IN O VOJAKU, KI NI SKRBEL ZA OSEBNO DOSTOJANSTVO. ALI SO KLOBASE LAHKO «BOŽJE»? KAKO JE KAPARA POSTAL ČETNIK IN KAJ SE JE IZ TEGA RODILO. KAPARA UGOTAVLJA ŽALOSTNO DEJSTVO: ČLOVEŠKA SREČA JE KRATKOTRAJNA IN SPREMENLJIVA KAKOR ODREDBE PARTIZANSKIH ŠTABOV!

Večer je legal na zemljo, večer brez svežine, brez tistega prijetnega hladu, ki ga navadno prinaša sončni zahod poleti. Še od popoldanske pripeke je ostalo v zraku nekaj težkega, žveplastega, kakor da se je na vrhu Ivančice v velikanskem kotlu prismodilo zelje in se po vsem Zagorju širi neprijeten duh in soparica, tista obupna poletna soparica, ki zaradi nje ginejo ribe po plitvinah in gaga perutnina po dvoriščih. Nocoj bo nekje završala nevihta in noč bo pasja, kot nalašč pripravna za dolge partizanske pohode.

Vas Hurmanci... Kakor da je vstala zaspana mačka, se pretegnila, visoko ukrivila hrbet in kakor da ji je ravno takrat nekdo spustil na hrbet cerkvico, takoj okoli cerkve pa razpoložil hiše in tako naredil vas Hurmance.

Popoldne so gledali kmetje, kako gredo mirno partizanske kolone in ko so že rahlo upali, da je že vsa divizija mimo, se je na koncu pokazala kalniška brigada, prišla v vas, obstala in ostala. Prejšnjo noč je divizija izbojevala Zeleno Mrkvico, to noč bo najbrž izbojevala počitek. Najbrž... Vsi so se že spravili po hišah, vsi razen male kolone, ki še zmeraj vleče trudne noge po poti. Pri cerkvi so obrnili po stezi, ki jih je peljala navkreber med redkim sadnim drevjem. Na njive, v gozd, v zasedo, na ogled, kam gredo? Ko se je zelenje razmaknilo, se je nenadoma prikazala belina zidov. Kmalu se je pred njimi razkošatila enonadstropna stavba, obdana z debelim srednjeveškim zidom. Trdnjava. Še kakšna trdnjava! Pred težkimi hrastovimi vrati kolona obstane in borci stopijo skupaj. Zdaj bi bilo treba napraviti načrt, kajpak da bi ga bilo treba napraviti...! Nekdo pametno pripomni: — Naj gre Kapara prvi! — Tako je! Naj gre Kapara prvi, tako je bilo zmeraj, tako bo zmeraj. Naj gre Kapara prvi! Vsi soglašajo: naj gre...

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-66 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst